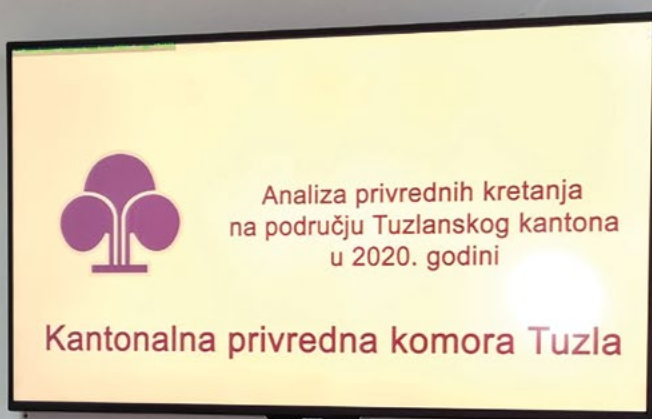

**KANTONALNA
PRIVREDNA
KOMORA TUZLA**

**BROJ 4 i 5/21,
april-maj
2021. godine**

KOMORSKI INFORMATOR

**PRESS KONFERENCIJA –
ANALIZA STANJA PRIVREDE
TK 2020**

**PAD PRIHODA U INDUSTRIJI
TEKSTILA, KOŽE I OBUĆE**

**“AKTUELNA PROBLEMATIKA
U PREVOZU PUTNIKA NA
PODRUČJU
TUZLANSKOG KANTONA”**

**TURIZAM U PANDEMIJI –
KAKO DALJE?**

Komorski informator

Uvod

Poštovani čitaoci!

Period od protekla dva mjeseca, april i maj 2021. godine, karakteriše veliki broj aktivnosti u okviru komorskih udruženja.

O aktuelnoj problematici razgovarano je u okviru Udruženja za promet i komunikacije sa osvrtom na uticaja pandemije Covid-19 na cestovni prijevoz putnika na području Tuzlanskog kantona.

Na redovnoj sjednici Odbora Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće, razgovaralo se o aktuelnom momentu sve tri industrijske grane koje obuhvata ovo komorsko Udruženje.

U okviru Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam, održano je nekoliko sjednica. Najaktivniji su bili članovi Grupacije ugostitelja TK. Organizovana je najava sajamskih aktivnosti u Lukavcu i Bihaću u održana prezentacija Turizam u pandemiji – Kako dalje?

Problematika zakonskih procedura i pravilnika bila je tema sjednice Odbora udruženja za građevinarstvo i industriju građevinskog materijala.

Održana je konferencija za novinare na kojoj je predočena Analiza stanja privrede Tuzlanskog kantona u 2020. godini.

Pored svega navedenog, Komorski informator za period april-maj 2021. godine, donosi još niz zanimljivih informacija zbog kojih ga vrijedi pročitati, kao što su novosti iz firmi, članica Komore. Lović & CO bilježi nove uspjehe, upošljava nove radnike i proteklu godinu opisuje kao najuspješniju.

U Fabrici cementa Lukavac je obilježen jubilej – 20 godina od privatizacije.

Dodijeljene su nagrade i priznanja „Zvijezda turizma BiH“. Nagrada je to koju dodjeljuje Privredna/Gospodarska komora FBiH za značajna ostvarenja u podizanju kvaliteta turističkih usluga, kao i doprinos razvoju i promociji turizma u Bosni i Hercegovini.

Ukoliko ovo izdanje Komorskog informatora čitate uz cigarete, onda morate voditi računa gdje to radite jer je usvojen Zakon o zabrani pušenja na javnim mjestima u Federaciji BiH koji predviđa zabranu pušenja u svim zatvorenim javnim prostorima, javnim skupovima, radnim mjestima i u javnom prijevozu, te privatnim automobilima ukoliko se u njima nalaze maloljetne osobe!

Dino Kalesić
gl. i odg. urednik

Komorski informator

Sadržaj

KANTONALNA
PRIVREDNA
KOMORA TUZLA

KOMORSKI INFORMATOR
BROJ 4-5/21,
april-maj
2021. godine

IZDAVAČKI SAVJET:

1. Nedret Kikanović, član
2. Fadil Kudumović, član
3. Izet Džananović, član
4. Suad Selimović, član
5. Edina Kurtić, član

REDAKCIJSKI KOLEGIJ:

1. Nedret Kikanović, član
2. Almir Mešić, član
3. Edina Kurtić, član
4. Suad Selimović, član

IZDAVAČ:

Kantonalna privredna
komora Tuzla

GL. I ODGOVORNI UREDNIK:

Dino Kalesić

TEHNIČKA PRIPREMA, REPRO I ŠTAMPA:

GRIN d.o.o. Gračanica

ZA ŠTAMPARIJU:

Hariz Altumbabić, direktor

TIRAŽ:

500 primjeraka.

ADRESA:

Trg slobode bb
e-mail: kpktz.ba@bih.net.ba
<http://www.kpktz.ba>

	Pripremni seminar za pravosudni ispit	4
	Pad prihoda u industriji tekstila, kože i obuće	5
	Iz Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam	6 i 7
	Turizam u pandemiji – Kako dalje?	8 i 9
	“Aktuelna problematika u prevozu putnika na području Tuzlanskog kantona”	10 i 11
	Molba Komorskog sistema FBiH	12
	Press konferencija – Analiza stanja privrede TK 2020	13 - 16
	„Privreda TK-a u problemima, aktivne olakšice bi ublažile krizu“	17
	Lović & CO: Pozitivno poslovanje u 2020. godini	18
	Iz Udruženja za građevinarstvo i IGM	19
	FCL - 20 godina uspješne privatizacije	20 i 21
	“Zvijezda turizma BiH 2020”	24
	Najava sajamskih aktivnosti	25

Obavještenje kandidatima...

Pripremni seminar za pravosudni ispit

Seminar će trajati devet vikenda - Program u okviru Zakona o pravosudnom ispitu

Kantonalna privredna komora Tuzla obavještava sve zainteresovane kandidate da organizuje

PRIPREMNI SEMINAR ZA POLAGANJE PRAVOSUDNOG ISPITA.

Program seminara provodit će se na osnovu i u okviru Zakona o pravosudnom ispitu (Sl. novine FBiH broj 2/95, 35/98, 29/03 i 43/13) i Programa pravosudnog ispita (Sl. novine FBiH broj 28/16).

Predavači na seminaru su članovi/ispitivači Komisije za polaganje pravosudnog ispita na nivou Federacije Bosne i Hercegovine. Seminar će trajati devet vikenda i obavljat će se u velikoj sali Kantonalne privredne komore Tuzla.

U toku seminara obradit će se ispitna materija iz krivičnog prava, građanskog prava sa porodičnim pravom, privrednog prava, upravnog i radnog prava i ustavnog sistema i organizacije pravosuđa.

Realizirat će se i praktične vježbe (pismeni radovi) za polaganje pismenog djela ispita iz krivičnog i građanskog, odnosno porodičnog prava. Nakon završetka programa polaznicima će se izdati certifikat o pohađanju pripremnog edukacijskog programa za polaganje pravosudnog ispita.

Molimo, ukoliko ste zainteresovani za učešće na navedenom seminaru da popunjenu prijavu, koja se nalazi na našoj web stranici, pošaljete na fax broj 035 369 552 ili e-mail edina@kpktz.ba. Kontakt osoba Edina Kurtić, telefon broj 035 369 551.

PRIJAVA na: <http://kpktz.ba>

Iz Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće...

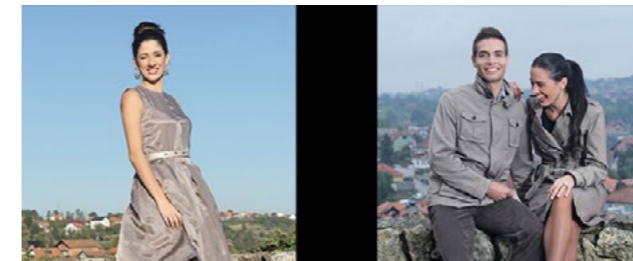
Pad prihoda u industriji tekstila, kože i obuće

Redovna sjednica Odbora Udruženja - Neophodno, u što kraćem roku, pronaći načine za prevazilaženje brojnih problema

U okviru redovnih aktivnosti predviđenih Planom i programom rada Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće Kantonalne privredne komore Tuzla, održana je i sjednica Odbora Udruženja.

Bila je ovo prilika da se razgovara o aktuelnom momentu sve tri industrijske grane koje obuhvata ovo komorsko Udruženje. Posebno se, prema očekivanjima, raspravljalo o aktuelnoj problematici, problemima u poslovanju izazvanih pandemijom korona virusa.

Istaknuto je na ovom skupu u Komori kako je neophodno, u što kraćem roku, pronaći načine za prevazilaženje brojnih problema koji u novonastaloj situaciji opterećavaju industriju tekstila, kože i obuće, otežavaju rad privrednim subjektima u ovoj oblasti i direktno utiču na očuvanje poslovanja i postojećeg broja zaposlenih. Među brojnim problemima s kojima se susreće ova industrija, apostrofirano su i problemi bolovanja radnika do i više od 42 dana, tretiranja povreda na radu, određivanja procenta invalidnosti.

Veliki problem, kako su istakli članovi Odbora ovog komorskog Udruženja, jeste i veoma česta situacija da se radnici vraćaju sa bolovanja na posao ali ih, ili zdravstveno stanje ili određeni procenat invalidnosti, stavljaju u poziciju da po povratku na radno mjesto nisu u mogućnosti obavljati svoje zadatke i predviđeni opis poslova a nije im određen procenat invalidnosti koji ih oslobađa tih i takvih radnji.

U takvoj situaciji, kada je uposlenik nije u mogućnosti odgovoriti zahtjevima radnog mjesta, poslodavac vrlo često poseže za

iznalaženjem drugog radnog mjesta za takvog radnika sa ciljem očuvanja radnih mjesta, pa čak i kada određena radna mjesta nisu neophodno i često na štetu privrednog subjekta. Problem koji sistemski treba što prije riješiti jer je prisutan i u drugim industrijskim granama.

Članovi Odbora Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće analizirali su pokazatelje poslovanja industrije proizvodnje odjeće. Kako je istaknuto, zabilježen je ukupni pad prihoda od 11% (prihod 2020 34,5 miliona KM) i prihoda od izvoza za 18% (prihod izvoza 2020 24,5 miliona KM). Došlo je do pada ukupne dobiti u branši od 11% (ukupna dobit 699.624 KM). Problem velikog broja parafiskalnih nameta koji opterećuju privredu, dugo je prisutan u privredi Bosne i Hercegovine pa tako i u ovoj industriji na području Tuzlanskog kantona, istaknuto je na redovnoj sjednici Odbora Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće Kantonalne privredne komore Tuzla.

Edina Kurtić
Sekretar Udruženja
za industriju tekstila, kože i obuće

Iz Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam...

Raste broj članova Grupacije ugostitelja TK

Nedavno je u Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla pri Udruženju za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam formirana Grupacija ugostitelja TK. Nagomilani problemi u oblasti ugostiteljstva zahtijevaju što hitnije rješenje pa se grupa ugostitelja organizovala i putem Komore želi brži i kvalitetniji kontakt sa Vladom Tuzlanskog kantona kako bi zajednički djelovali i došli do najboljih rješenja. Već na prvom sastanku formirani su zahtjevi koji su i upućeni Vladi Tuzlanskog kantona, Ministarstvu za trgovinu, turizam i saobraćaj i Ministarstvu za finansije Tuzlanskog kantona. Očekivanja su velika, najave su brzog odgovora i pokušaju iznalaženja najboljih, trenutno mogućih, rješenja za prevazilaženje problema u oblasti ugostiteljstva. Informaciju o formiranju Grupacije, Odbora i rukovodstva, prenijeli su brojni mediji u Bosni i Hercegovini. **“Mi smo zaista pozitivno iznenađeni reakcijom**

medija u cijeloj zemlji. Odmah po formiranju Grupacije brojni pozivi iz brojnih televizija, radio stanica, portala. Prenijeli smo naša ciljeve, naše zahtjeve, način organizacije. Imalo je to odjeka i u krugu ugostitelja na području Tuzlanskog kantona i svakodnevno nam iz Komore javljaju da bilježimo porast članstva. Privredni subjekti registrovani za oblast ugostiteljstva su prepoznali značaj udruživanja, zajedničkog djelovanja i svjesni su da samo omasovljavanjem Grupacije, zajedničkom borbom možemo doći do jedinstvenog cilja, bolji uslova poslovanja. Sve to znači i temelj za opstanak ugostiteljske djelatnosti. Pozivam ovom prilikom sve one ugostitelje koji nisu do sada pristupili Grupaciji, da nađu vremena, jave se ili nama u rukovodstvu Grupacije ili u Komoru, popune izjavu o pristupanju u članstvo i budu dio jedne složne i nadamo se uskoro jako velike, brojne ekipe koja će učiniti sve kako bi se izbjegao neželjeni scenario. Ne želimo zatvaranje objekata, otpuštanje radnika, prijavljivanje na Zavod za zapošljavanje. Želimo da radimo, da plaćamo svoje obaveze i želimo da nam vlasti u tome pomognu. Zato je važno da nas je što više u Grupaciji”, poziv i poruka je Edina Omerovića predsjednika Grupacije ugostitelja TK. Svi zainteresovani za učlanjenje u Grupaciju, mogu se javiti ili doći u Komoru, na web stranici Komore preuzeti Izjavu i za sve ostale informacije se obratiti na: 035/369-562, 061/164-311 ili putem maila dino@kpktz.ba.

Oko 600.000 KM za prvu pomoć oblastima ugostiteljstva i hotelijerstva

Sastanak premijera sa članovima Grupacije

Vlada će u narednom periodu, nešto manje od 600.000,00 KM, kao pomoć usmjeriti ka ugostiteljskom i hotelijerskom sektoru, potvrđeno je na sastanku premijera Tuzlanskog kantona Kadrije Hodžića sa predstavnicima Grupacije ugostitelja TK, pri Udruženju za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam Kantonalne privredne komore Tuzla. Radi se o prvim osiguranim sredstvima koja će, kao što je to ranije obećano, kao pomoć i podrška biti usmjereni u ove sektore. „Epidemiološkim mjerama koje smo donosili u ranijem periodu, među kojima je bilo i ograničavanje rada ugostiteljskih objekata, smo uspjeli zaustaviti trendove porasta broja inficiranih korona virusom. S druge strane te mjere, ali cjelokupna situacija u vezi sa pandemijom, negativno utječu na poslovanje ponajviše ugostitelja, hotelijera i sličnih poslovnih grana. Zato je naša prva pomoć usmjerena u ovom smjeru“, rekao je premijer Hodžić, ističući nadu da u narednom periodu epidemiološka situacija neće nametnuti potrebu za uvođenjem restriktivnijih mjera. Prezentirani su planirani kriteriji za raspodjelu osiguranih sredstava, kao i planirani model i dinamika raspodjele. „Prva sredstva koja smo osigurali, a radi se o nešto manje od 600.000,00 KM usmjerili smo u ovaj sektor, koji je možda i najviše pogođen pandemijom. Radi se o sredstvima koja ćemo usmjeriti u refundaciju poreza na plaće i poreza iz plaća uposlenih u ovoj privrednoj grani. A kroz Javni poziv nastojimo u što većoj mjeri olakšati prijavu i prikupljanje dokumentacije“, kazao je ministar trgovine, turizma i saobraćaja Hamza Bešić. Tokom sastanka je razgovarano i o drugim zahtjevima koje su ugostitelji uputili prema vlastima u BiH, te je istaknuta spremnost da Kantonalna vlada, razumijevajući stanje u kojem se ovaj privredni sektor našao, u odnosima sa Vladom FBiH pokuša utjecati i pomogne da, u skladu sa epidemiološkom situacijom, dođe i do ispunjavanja tih zahtjeva. Edin Omerović, Armin Grabičanin, Sanel Bajrami i Elvir Kasumović, koji su predstavljali Asocijaciju su izrazili zadovoljstvo poduzetim aktivnostima Vlada, kao i spremnošću za brzo i efikasno djelovanje na saniranju posljedica pandemije. U ime Vlade sastanku je prisustvovao i ministar finansija TK Vedran Lakić, pomoćnica ministra za trgovinu i Turizam Dželmina Huremović, te stručni saradnik za turizam u Kantonalnom ministarstvu Hasan Sejdinović.

Vlada TK: Pomoć hotelijerima i ugostiteljima - Javni poziv

Javni poziv za dodjelu sredstava pomoći privrednim subjektima u svrhu refundacije uplaćenih poreza i doprinosa na plaću i iz plaće

Na osnovu člana 5. Odluke o načinu realizacije transfera finansijskih sredstava za refundaciju troškova poslovanja u djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva broj 02/1-18-8995/21 od 4.5.2021.godine, Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona

raspisuje: JAVNI POZIV za dodjelu sredstava pomoći privrednim subjektima u svrhu refundacije uplaćenih poreza i doprinosa na plaću i iz plaće zaposlenika.

Predmet Javnog poziva je prikupljanje prijava za dodjelu finansijske pomoći u skladu sa Odlukom o usmjeravanju transfera za posebne namjene u Budžetu Tuzlanskog kantona za 2021.godinu Vlade Tuzlanskog kantona broj 02/1-11-7509/21 od 7.4.2021.godine za podršku ugroženim sektorima privrede Tuzlanskog kantona u okolnostima pandemije COVID-19 i Odlukom o načinu realizacije transfera finansijskih sredstava za refundaciju troškova poslovanja u djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva Vlade Tuzlanskog kantona broj 02/1-18-8995/21 od 4.5.2021.godine.

Sve potrebne informacije o javnom pozivu i obrazac zahtjeva možete pronaći na web stranici Vlade Tuzlanskog kantona: www.vladatk.kim.ba/javni-pozivi

Ugostitelji TK traže veću pomoć gradskih i općinskih vlasti

Olakšice za ugostitelje

Svjesni situacije izazvane pandemijom, već godinu dana ugostitelji pokušavaju održati poslovanje uprkos zabrani rada, ograničavanju radnog vremena i dozvoljenog broja gostiju, kako to propisuju mjere zaštite. No, iz dana u dan im je sve teže. Stoga su ugostitelji TK, putem nedavno osnovane Grupacije pri Kantonalnoj komori Tuzla, tražili veću pomoć gradskih i općinskih vlasti u prevladavanju krize. Podaci su poražavajući: više od 30 posto je manje zaposlenih u ugostiteljskom sektoru od početka pandemije do danas. Kako ta tendencija ne bi bila nastavljena, Grupacija ugostitelja Tuzlanskog kantona formirat će listu zahtjeva gradskim i općinskim vlastima na području ovog kantona. **“Produživanje radnog vremena, ljeti, zimi, ukidanje masovnog ispijanja alkohola na javnim mjestima itd. Znači zahtjeva je mnogo, sutra ćemo ih sve kompletirati i poslati”,** kazao je Edin Omerović, predsjednik grupacije ugostitelja TK. Zahtjev za pomoć bi trebao obuhvatati i mjere koje su u pojedinim sredinama primjenjivane prošle godine. U nekim gradovima se na tome već radi. **“Imamo vijeće narednih dana gdje predviđamo da budu ugostitelji oslobođeni naknade za korištenje otvorenih površina, naknade za ljetne bašte. Zatim predviđeno je oslobađanje ako je grad vlasnik prostora, a vi ste zakupac da budete oslobođeni zakupa i ako u svrhu obavljanja poslovne djelatnosti koristite prostor MZ”,** rekao je Jasmin Imamović, gradonačelnik Tuzle. Ove odluke za Tuzlu bi trebale biti primjenjive već od 1. maja.

Otvoreno pismo poslanicima PD Parlamenta FBiH sa područja TK

Grupacija ugostitelja TK - održan hitan sastanak Odbora

Članovi Grupacije ugostitelja TK koja djeluje u okviru Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam Kantonalne privredne komore Tuzla, održali su još jedan, hitan, sastanak Odbora Grupacije. Hitan je zbog neophodnosti djelovanja na ukazivanju nepravilnosti vezanih za Prijedlog zakona o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, koji bi trebao biti razmatran naredne sedmice u Parlamentu FBiH. Podsjetimo, ovaj Zakon, između ostalog, predviđa potpunu zabranu pušenja duhana u javnim zatvorenim objektima. Članovi Grupacije su stava da je ovakav Zakon neprihvatljiv, neprovodiv i da u konačnici donosi veliku štetu ugostiteljima i hotelijerima. S tim u vezi, članovi Odbora Grupacije ugostitelja Tuzlanskog kantona, sa posljednje hitne sjednice, uputili su Otvoreno pismo poslanicima Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine koji predstavljaju Tuzlanski Kanton. U Otvorenom pismu se navodi:

“Obraćamo vam se u ime Grupacije ugostitelja TK a čije interese direktno zastupate u Parlamentu Federacije BiH. Na narednoj, 22. sjednici imate priliku ali i obavezu prema nama učiniti sve da ne dođe do usvajanja Prijedloga zakona o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje. Prijedlog zakona, osim što je prepun manjkavosti je blago rečeno neprovodiv i sigurno neće služiti svrsi, zaštiti zdravlja građana Federacije BiH. Ukoliko bi bio usvojen u sadašnjem tekstu, on donosi negativne posljedice po sektor ugostiteljstva koje će rezultirati padom zaposlenosti i padom prometa. Nadalje, pad prometa u sektoru vodi direktnom padu prihoda od PDV-a. Takav scenarij, ne može odgovarati nikome u Federaciji BiH. Zakon koji će se pred vama naći u kontekstu reguliranja ugostiteljstva iznimno je drastičan. Uvođenjem potpune zabrane korištenja duhanskih proizvoda u svim ugostiteljskim objektima na području Federacije BiH je, sasvim nepotrebno, mnogo stroži od regulacije u zemljama u okruženju. Ovakav udar na ugostiteljstvo i turizam nije opravdan i zahtijevamo do vas da ne dozvolite usvajanje ovako pogubnog zakona. Iskustva iz drugih zemalja pokazuju kako uvođenje rigoroznih zabrana u segmentu upotrebe duhanskih proizvoda ne rezultira smanjenjem javno zdravstvenog problema pušenja u BiH, kako se to navodi u Prijedlogu zakona. Naglašavamo, jedini efekat ovog zakona bit će otežano poslovanje subjekata u ugostiteljstvu, otpuštanje radnika i povećan broj prijava na evidenciju Zavoda za zapošljavanje, pad prihoda u ugostiteljstvu, te povezan pad prihoda u državnom budžetu koji nosi negativne posljedice na veliki broj građana Federacije”, navedeno je u Otvorenom pismu koje je upućeno poslanicima PD Parlamenta FBiH. Poslanici u ovom Federalnom tijelu sa područja Tuzlanskog kantona, čija hitna reakcija je neophodna su: Begić Samira (SDA), Rahim Gadžić (SDA), Jukanović Enver (SDA), Edita Mazić (SDA), Osmanović Ismet (SDA), Salko Zildžić (SDA), Hasić Mujo (SDP), Sarić Bahrudin (DF-GS), Adin Huremović (SBB), Šemsudin Kavazović (SBB), Mirsad Čamdžić (NS), Husić Azmir (PDA), Pirić Elzina (PDA), Topčagić Husein (PDA), Bijedić Meliha (NEZAVISNI ZASTUPNIK), Ercegović Zlatko (NEZAVISNI ZASTUPNIK), Nedžad Šečić (NEZAVISNI ZASTUPNIK).

Sjednica Odbora Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam...

Turizam u pandemiji – Kako dalje?

Predstavljeni 18. međunarodni sajam ekologije i turizma - "EKOBIS" Bihać te 19. međunarodni sajam turizma i ekologije "LIST" Lukavac - Neophodni alternativni vidovi turizma

Sjednica Odbora Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam Kantonalne privredne komore Tuzla održana je u proširenom sazivu. Razgovaralo se o turizmu. Tema sjednice bila je "Turizam u pandemiji – Kako dalje?". Ujedno, bila je ovo prilika da se privrednicima okupljenim u ovo komorsko Udruženje a i široj javnosti putem sredstava informisanja najavi održavanje dva značajna sajma koji tretiraju turističku djelatnost. Najavljeno je i predstavljeno da će se u septembru održati 18. međunarodni sajam ekologije i turizma - "EKOBIS" Bihać te 19. međunarodni sajam turizma i ekologije "LIST" Lukavac.

Kako je istaknuto na skupu, već je u više navrata i javno saopštavano, djelatnost turizma je jedna od, pandemijom koronavirusa, najpogođenijih industrijskih grana. Zbog novonastale situacije u svim segmentima turističke djelatnosti, kako u svijetu, tako i u BiH i na području Tuzlanskog kantona onemogućeno je i u znatnoj mjeri otežano poslovanje. Brojni su i pokazatelji, statistički podaci, proračuni, izvještaji koji ukazuju na ovu činjenicu. Brojni su pokušaji turističkih radnika da odgovornima i nadležnim predoče sve te probleme u kojim su se našli, često su predlagali konkretne mjere, dajući prijedloge za prevazilaženje problema, sanaciju štete. Udruženje za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam Kantonalne privredne komore Tuzla je također apelovalo, organizovalo sjednice Odbora, sa gostima iz kantonalnih vlasti, sa svim članicama udruženja, čak i u vrijeme prvog udara pandemije. Vrlo rano se osjetila potreba da se reaguje, tražila se pomoć, bilo je određenih i odgovora, pozitivnih pomaka, pokušaja sanacije štete. Raspisani su pozivi, pozivani privrednici da apliciraju za pomoći, pravljene kriteriji, na kraju ipak nije bilo očekivanih rezultata. Generalna ocjena je da ta podrška i pomoć nisu bili dovoljni, da su samo rijetki bili u prilici osjetiti tu podsticajnu injekciju. Bilo je i objektivnih okolnosti, bilo je i do vlasti, ali i do privrednih subjekata koji nisu na vrijeme i ispravno aplicirali za sredstva. Nepovoljna situacija, neizvjesna budućnost ne samo subjekata u oblasti turizma nego i svih ostalih grana naslonjenih na turizam, generalna je ocjena, kompletna djelatnost je u problemu, i dalje je situacija kritična, ne vidi se konačno rješenje. I nije takva situacija samo kod nas, nego u cijelom svijetu.

Analizirano je i stanje oblasti turizma tokom prošle godine kada je u pitanju sezona u zemljama okruženja kao i turistička sezona koju je imao Neum 2020. godine te kako se Neum priprema za predstojeću sezonu. Zaključak sa ovog skupa je da se za oživljavanje turizma i očuvanje djelatnosti mora pronaći alternativa, moraju se poduzeti koraci kao drugim i drugačijim vidovima turizma. Apostrofiran je ruralni turizam kao jedna od alternativnih opcija. Ako se poradi na izgradnji novih kapaciteta, otvaranju novih destinacija, stvaranju bogatije ponude, moglo bi se u ovom segmentu očekivati značajan doprinos opstanku turističke djelatnosti. Vrijednost ruralnog turizma, pored svega navedenog, može biti i u povećanju broja zaposlenih a iznad svega, danas je jako važno reći da je to jedan od načina očuvanja lokalne baštine, kulture i prirodnih znamenitosti. Konkretno, Tuzlanski kanton samo na Konjuhu i Majejici ima kapacitete koji bi adekvatnim ulaganjima, brigom, idejom i vizijom, mogli sačuvati turističku djelatnost na duže staze. Iste kapaciteti su pogodni i za avanturistički ili pustolovni turizam koji se sve češće naziva i

adrenaliniskim turizmom. Raduje činjenica da se pojavljuje sve više onih koji su prepoznali neophodnost bogaćenja turističke ponude. Sve je više u posljednje vrijeme firmi koje se bave uslugama upravo ove vrste turizma pa organizuju vožnje terenskim vozilima, rafting - vožnje splavom i čamcem na našim rijekama, terensko jahanje po našim brdskim i planinskim predjelima i druge vrste i zabave, odmora, turizma i adrenaliniskih terapija.

Za razvoj turizma, kao i za razvoj i očuvanje svih industrijskih grana, neophodno je u što kraćem roku obnoviti, pokrenuti i unaprijediti sajamsku industriju, zaključak je sa sastanka Odbora. Bez obzira na sva tehnološka dostignuća, sve moderne vidove komunikacije, sajmovi su za najveći dio privrednika ostali osnovni i najbolji način komunikacije sa poslovnim partnerima. Direktni kontakt uz nova iskustva, saznanja, sagledavanje nove ponude, donosi i druženja, donosi jačanje veza, kontakata, u znatnoj mjeri zblizavanje ljudi a iz svega toga neminovno proizilazi kvalitetnija poslovna saradnja.

S tim u vezi raduje činjenica da će sajmovi u Bihaću i Lukavcu, promovisani za ovom skupu, biti organizovani u septembru. Međunarodni sajam ekologije - EKOBIS je jedan od najznačajnijih projekata Privredne komore Unsko - sanskog kantona i šire regije, što potvrđuju i dobijene brojne nagrade.

U proteklih 17 godina na sajmu je izlagalo više od 3300 izlagača iz 18 zemalja, a posjetilo ga je više od 210.000 posjetilaca. Predstavljena je povijest ovog značajnog sajma. Od 2003. godine, prve postavke u prostoru TRC „Sedra, preko kapaciteta auto-kampa „Orljani“ do preseljenja na Gradsku otoku u samom centru Bihaća. Na ovaj način sajam je postao prepoznatljiv po tome što je jedini sajam koji se organizira na riječnom ostrvu u netaknutom prirodnom ambijentu. U periodu od 2016. do 2019. godine sajam je održavan na sajmištu SRC "Luke". U novoj hali SRC "Luke" sa puno više prostora za izlaganje i prateće sadržaje biće održan i 18. po redu sajam "Ekobis" Bihać.

Prošle godine zbog pandemije nije održan sajam, odgođen je za ovu godinu pa će 18. međunarodni sajam ekologije - Ekobis 2021 biti održan od 9. do 12. septembra 2021. godine. Tema sajma je "Elektromobilnost". U okviru ovogodišnjeg sajma održat će se i 1. sajam turizma - Ekotour i 1. sajam obrta.

zasigurno poslužiti kao primjer svim organizatorima sajmova u BiH kako i šta da urade za ovu godinu. Postavka koju Komora godinama organizuje pod nazivom "Privreda TK" je sastavni dio ovih sajamskih manifestacija i za očekivati je i u 2021. godini, predstavljanje članica na ovim sajmovima.

Čeka nas i 19. izdanje međunarodnog sajma turizma i ekologije "LIST" Lukavac, od 16. do 18. septembra. List je jedan od rijetkih sajmova koji je održan prošle godine. U specifičnim uslovima u izuzetno kvalitetnoj organizaciji i uz obavezno pridržavanje svih epidemioloških mjera. Prošle godine Sajam je okupio nešto manji broj izlagača, nego što je to bio slučaj prethodnih godina, ali je i u prošloj, pandemijskoj godini, zadržao svoj međunarodni karakter. Uz izlagače iz Bosne i Hercegovine, na Sajmu su učestvovali izlagači iz Albanije, Hrvatske, Srbije i Slovenije. Program sajma je modificiran, pa je umjesto takmičenja srednjih ugostiteljskih škola održano takmičenje u pripremi autohtonih jela, te okrugli stolovi posvećeni ekologiji i turizmu. Na tom je nivou sve izvedeno da će

Iz Udruženja za promet i komunikacije...

“Aktuelna problematika u prijevozu putnika na području Tuzlanskog kantona”

Zahtjev za HITAN sastanak sa Premijerom Vlade Tuzlanskog kantona, resornim ministarstvom – Informacija sa sastanka održanog 11. maja 2021. godine

Udruženje za promet i komunikacije pri Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla, održalo je sastanak krajem aprila na temu “Aktuelna problematika u prevozu putnika na Tuzlanskom kantonu”. Rasprava je pokazala, a prirodni i finansijski pokazatelji rada potvrđuju, da prijevoznici koji vrše javni linijski i vanlijski prijevoz putnika, usljed aktuelne pandemije i poduzetih mjera za sprečavanje širenja korona virusa, zbog čega je značajno smanjen broj putnika i mogućnost korišćenja samo do 50% kapaciteta autobusa, od početka pandemije imaju značajan pad prihoda (40 – 70 % u odnosu na isti period 2019. godine) što kod svih rezultira poslovanjem sa velikim gubitkom. U cilju obezbjeđenja opstanka preduzeća u ovoj djelatnosti, a time i opstanka radnih mjesta u istim, donesen je zaključak da se sa ovog sastanka uputi dopis Premijeru Vlade Tuzlanskog kantona u kojem se traži da se u prvih desetak dana maja održi hitan sastanak Premijera i

nadležnih resornih ministara sa delegacijom Udruženja za promet i komunikacije Kantonalne privredne komore Tuzla, na kome bi se raspravljalo o pomoći za protekli period poslovanja u 2021. godini, po uzoru na druge kantone, tj o načinu spašavanja radnih mjesta kroz subvencioniranje minimalne plate i doprinosa na platu i pomoći u troškovima poslovanja preduzeća kroz subvencioniranje dadžbina na registraciju i osiguranje vozila i drugih neizbježnih troškova poslovanja.

- Informacija sa sastanka održanog 11. maja 2021. godine

„Usljed izuzetno teških uslova poslovanja, a što je analizirano na sjednici u Komori, predstavnici Udruženja za promet i komunikacije Kantonalne privredne komore Tuzla su dobili priliku da o aktuelnoj problematici razgovaraju sa resornim ministrima u Vladi Tuzlanskog kantona. Hamza Bašić ministar za trgovinu, turizam i saobraćaj i Nenad Lukanović njegov pomoćnik, te Vedran Lakić ministar za finansije i Erna Kusturica pomoćnik ministra za privredu TK upriličili su sastanak na kojem su članovi Odbora komorskog Udruženja za promet i komunikacije bili Nedžad Šiočić, Mersudin Rizvić i Jasmin Gradaškić, te Nedret Kikanović predsjednik Komore i sekretar ovog komorskog Udruženja. Aktuelna problematika u prijevozu putnika na području Tuzlanskog kantona analizirana je još jednom na ovom sastanku i ponovo je istaknuta izuzetno teška situacija u ovoj oblasti te neophodnost iznalaženja rješenja za prevazilaženje novonastalih problema i ublažavanje krize nastale pandemijom koronavirusa. Ponovo su kao načini pomoći u prevazilaženju problema istaknuti očuvanje radnih mjesta kroz subvencioniranje minimalne plate i doprinosa na platu, te pomoć u troškovima poslovanja preduzeća kroz subvencioniranje dadžbina na registraciju i osiguranje vozila i drugih neizbježnih troškova poslovanja.

Na osnovu ovih zahtjeva, diskusija i sagledavanja situacije, zaključeno je da Stručna Komore napravi analizu stanja u ovom sektoru i da se nakon toga održi još jedan sastanak na kojem bi se definisali modaliteti pomoći ovom sektoru, saopćeno je iz Odbora Udruženja za promet i komunikacije Kantonalne privredne komore Tuzla.“

Analiza uticaja pandemije Covid-19 na cestovni prijevoz putnika na području Tuzlanskog kantona

Cestovni prijevoz putnika u Tuzlanskom kantonu obavljaju 54 pravna lica od kojih je 14 registrovano za obavljanje gradskog i prigradskog prijevoza putnika i 40 za ostali kopneni prijevoz putnika.

U 2020. godini došlo je do značajnog pada obima posla u cestovnom prijevozu putnika, izazvanog pandemijom korona virusa, ograničenjem kretanja, posebno međunarodnog saobraćaja, privremenom zabranom rada, kao i trenutnim epidemiološkim mjerama koje ograničavaju broj putnika u autobusima. To je za posljedicu imalo pad broja prevezenih putnika za 46% u odnosu na 2019. godinu.

Cestovni prevoz putnika	Broj prevezenih putnika		
	2019	2020	%
Gradski i prigradski prijevoz (autobusima)	5.486.000	2.939.000	-46,43
Ostali cestovni prijevoz putnika	1.280.000	697.000	-45,55
UKUPNO	6.766.000	3.636.000	-46,26

Došlo je do pada ukupno pređenih kilometara u 2020. godini za 49,35% u odnosu na 2019. Godinu što je direktna posljedica ograničavajućih mjera koje su bile na snazi.

Cestovni prevoz putnika	Pređeni kilometri vozila		
	2019	2020	%
Gradski i prigradski prijevoz (autobusima)	7.044.000	3.757.000	-46,66
Ostali cestovni prijevoz putnika	16.565.000	8.201.000	-50,49
UKUPNO	23.609.000	11.958.000	-49,35

Pravna lica registrovana za obavljanje cestovnog prijevoza putnika ukupno zapošljavaju 688 radnika, što je u odnosu na broj zaposlenih u 2019. godini manje za 14%. Ukupno ostvareni prihod u 2020. godini je iznosio 29,1 milion KM, što je u poređenju sa prihodom iz prethodne godine pad od 37%.

Cestovni prevoz putnika	Broj kompanija		Broj zaposlenih		Ukupan prihod	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Gradski i prigradski prijevoz	12	14	370	339	17.842.876	12.632.486
Ostali cestovni prijevoz	39	40	431	349	28.425.704	16.532.288
UKUPNO	51	54	801	688	46.268.580	29.164.774

Imajući u vidu da su prijevoznici putnika sa područja TK tokom 2020. godine dobili određene subvencije – finansijske pomoći, po osnovu zabrane rada u periodu 15.03. – 20.05.2020. godine i po osnovu otežanih uslova rada tokom pandemije COVID-19, i to : od vlade TK po tri minimalne neto plaće u ukupnom iznosu od 785.010 KM, od vlade FBiH doprinose za tri minimalne plaće u ukupnom iznosu od 473.480 KM i od federalne vlade finansijsku pomoć za pokrivanje 6 minimalnih plaća sa doprinosima i pokrivanje dijela troškova poslovanja u iznosu od 2.740.586 KM, što je u ukupnom iznosu 3.999.077 KM.

Cestovni prevoz putnika	PRIHOD u KM				PAD PRIHODA u %	
	2019	2020		UKUPNO	bez subvencija	UKUPNO
		bez subvencija	subvencije			
Gradski i prigradski prijevoz	17.842.876	10.794.219	1.838.267	12.632.486	39,5	29,2
Ostali cestovni prijevoz	28.425.704	14.371.478	2.160.810	16.532.288	49,4	41,8
UKUPNO	46.268.580	25.165.697	3.999.077	29.164.774	45,6	37,0

U 2020. godini je posebno došlo do značajnog pada prihoda od izvoza, usljed pada međunarodnog putničkog prijevoza, pa je ukupni prihod od izvoza u 2020. godini manji za 57% u odnosu na 2019. Na nivou privredne grane ostvaren je ukupan neto gubitak u iznosu od 768.648 KM.

Cestovni prevoz putnika	Prihod od izvoza		Dobit	
	2019	2020	2019	2020
Gradski i prigradski prijevoz	86.337	8.686	-27.576	29.241
Ostali cestovni prijevoz	12.236.157	5.252.893	405.514	-797.889
UKUPNO	12.322.494	5.261.579	377.938	-768.648

Naravno, kako je i u ovom slučaju u prihod 2020. godine uračunat i dio pripadajućih subvencija, stvarni gubitak od poslovanja je višestruko veći od prikazanog.

Kod gradskog i prigradskog prijevoza putnika došlo je do pada prihoda po zaposlenom za 22%, pada prosječnog troška plaće po zaposlenom za 8%, dok je povećan broj dana naplate potraživanja sa 24,4 dana na 49,6 dana i povećan broj dana plaćanja dobavljačima sa 38,84 dana na 57,37 dana u 2020. godini. Kod ostalog cestovnog prijevoza putnika, prihod po zaposlenom je u 2020. za 28% manji u odnosu na 2019.godinu, prosječan trošak plaće po zaposlenim je manji za 14,4% dok su povećani dani naplate potraživanja sa 40,23 na 57,92 dana i plaćanja dobavljačima sa 71,51 na 118,88 dana. Osim autobusnog, u Tuzlanskom kantonu, posluje i 35 pravnih subjekata registrovanih za obavljanje taxi prijevoza i zapošljavaju 137 ljudi. U odnosu na 2019. godinu broj zaposlenih je manji za 13,8%. Ukupan prihod od prodaje je manji za 42% a djelatnost je ostvarila gubitak od 127 hiljada KM. Prezentirani podaci su prikupljeni iz FIA baze po završnim računima i od Federalnog zavoda za statistiku.

Iz svega prethodno navedenog jasno je da je pandemija koronavirusa COVID-19 tokom 2020. godine uzrokovala značajan pad poslovanja prijevoznika putnika na području TK kao i drugih pratećih aktivnosti. Iako je ukupan pad prihoda od poslovanja iznosio oko 46 % u odnosu na prethodnu godinu, subvencije date prijevoznicima, tokom 2020. godine, su značajno doprinijele opstanku velikog broja prijevoznika i tome da ukupno smanjenje broja radnika bude samo 14 %. Kako su i dalje na snazi mjere koje sprečavaju širenje korona virusa, ali koje podrazumijevaju smanjenje broja putovanja i putnika to je za prijevoznike situacija i u prva 4 mjeseca 2021. godine gotovo identična situaciji u 2020. godini te je stoga u cilju opstanka prijevoznika, a time i radnih mjesta, neophodna finansijska pomoć slična datoj u 2020. godini.

Zbog svega prethodno navedenog predlažemo da Vlada TK pomogne prijevoznike putnika na području TK, koji imaju pad prihoda veći od 20%, sljedećim mjerama :

1. subvencijom tri (3) neto minimalne plaće sa doprinosima,
2. subvencijom dadžbina na registraciju vozila (autobusa),
3. nalogom da zaposlenici u javnom sektoru za prijevoz na posao i sa posla koriste javni linijski prijevoz, ako je isti adekvatno organiziran.

Poduzimanje navedenih mjera je hitno jer dolazi period ljetnih raspusta kada najveći broj prijevoznika ostaje bez značajnih prihoda od prijevoza učenika i studenata.

Pomoć privrednicima...

Molba Komorskog sistema FBiH

Molba za izuzećem ovlaštenih trgovina i servisa automobilima iz budućih odluka o zabranama rada

Broj: 01-01.1-178/2021.
Sarajevo, 17.03.2021.

Vlada FBiH

n/r gosp. Fadil Novalić, premijer

Federalna uprava civilne zaštite

n/r gosp. Mustafa Kadribegović

Federalno ministarstvo zdravstva

n/r gosp. Goran Čerkez, pomoćnik ministra

Federalna uprava za inspeksijske poslove

n/r gosp. Anis Ajdinović, direktor

Broj: 01-01.1-178-1/2021.
Sarajevo, 17.03.2021.

Privredna komora Kantona Sarajevo
Kantonala privredna komora Tuzla
Privredna komora Unsko-sanskog kantona
Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona
Privredna komora Bosansko-podrinjskog kantona
Gospodarska komora županije Posavske
Gospodarska komora Zapadno-hercegovačke županije
Gospodarska komora hercegobosanske županije
Privredna komora Srednje-bosanskog kantona
Privredna komora Hercegovačko-neretvanskog kantona Mostar

Iz Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH upućena je Molba za izuzećem ovlaštenih trgovina i servisa automobilima iz budućih odluka o zabranama rada. Molba je upućena prema Vladi Federacije BiH, Federalnoj upravi civilne zaštite, Federalnom ministarstvu zdravstva, Federalnoj upravi za inspeksijske poslove. Također, se kantonalne privredne komore na području FBiH uputile su Molbu kantonalnim vladama i kriznim štabovima. Molbu Kantonalne privredne komore Tuzla prema Vladi Tuzlanskog kantona i Kriznom štabu Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona, donosimo u cijelosti:

Poštovani,

Prije svega izražavamo zahvalnost na svim do sada poduzetim mjerama predostrožnosti u suzbijanju širenja pandemije korona virusa u FBiH.

Prateći epidemiološku situaciju po kantonima i u FBiH, ovim putem ispred Komorske mreže, želimo skrenuti pažnju Kriznim štabovima, pri donošenju odluka o suzbijanju širenja pandemije, koje su praćene zabranom rada tržnih centara, trgovina, na izuzeće iz te odluke privrednih subjekata iz oblasti trgovine automobilima, tačnije ovlaštenih zastupnika, trgovaca i servisa automobilima FBiH.

U prilog navedenom, ističemo da se u ovlaštenim servisima servisiraju vozila po posebnim procedurama uz poštovanje svih propisanih epidemioloških mjera, gdje stranke ostavljaju vozila i nemaju kontakta s navedenim do konačnog preuzimanja.

U tom smislu servisni koraci se svode na: online ili telefonsko zakazivanje termina, prijem stranke bez kontakta uz poštivanje navedenih preporuka o nošenju zaštitnih maski, rukavica, upotrebu dezinfekcijskih sredstava, pranje i servisiranje vozila, te elektronska naplata za izvršene usluge, eventualno putem blagajne uz poduzimanje svih mjera predostrožnosti i isporuku vozila uz minimalnu udaljenost od 1.5 metra.

Naročito želimo skrenuti pažnju da se ovdje radi i o servisiranju vozila hitnih medicinskih službi, MUP i drugih službi, koja u ovim trenucima trebaju biti u što skorije vrijeme servisirana i na dispoziciji.

Slika Molba 2

Zabranom rada ugrožava se egzistencija oko 3000 uposlenih i održivo poslovanje ovlaštenih zastupnika i trgovaca automobilima. Prema gore opisanom koracima rada prodajno-servisnih centara, uočava se minimalan kontakt sa klijentima.

Dodatno, ističemo da je frekvencija ljudi u prodajno-servisnim centrima u ovim trenucima daleko manja nego u pojedinim trgovinama prehrambenim proizvodima, pekarama i nekim drugim trgovinama izuzetih iz naredbe o obustavi rada.

Kako bi ublažili posljedice pandemije korona virusa, obezbijedili nastavak poslovanja po završetku krize, te smanjili rizik od otpuštanja velikog broja radnika, molimo Vas za izuzeće prodajno-servisnih centara pri donošenju odluka o obustavi rada trgovina, uz poštivanje propisanih mjera predostrožnosti.

Nadamo se Vašem pozitivnom odgovoru na upućeni zahtjev u donošenju budućih preventivnih mjera.

D.K.

Press konferencija u Komori...

„Analiza privrednih kretanja na području Tuzlanskog kantona u 2020. godini“

U Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla upriličena je konferencija za novinare na kojoj je predstavljena « Analiza privrednih kretanja na području Tuzlanskog kantona u 2020. godini ». Predstavnicima sredstava informisanja obratili su se predsjednik i sekreteri komorskih udruženja, predočivši osnovne karakteristike analize za svaku pojedinačnu industrijsku granu.

„Industrija tuzlanskog kantona je izvozno orijentisana i većinu poslova se obavlja sa EU. Značajno je istaći da je u 2020. godini došlo do pada industrijske proizvodnje za 2,6 %, da je došlo do pada izvoza 6,7 % i pada uvoza od 12,7%. Uspjeli smo da sačuvamo radna mjesta tako da smo 31.12.2020. imali 101.319 zaposlenih sa prosječnom neto platom od 835 KM, a 76898 nezaposlenih. U TK-a poslovalo je 3852 privredna subjekta koji zapošljavaju 69.133 osoba. Zadovoljni smo što smo prošli bez katastrofalnih scenarija otpuštanja radnika. Za očekivati je pokretanje EU privrede, a naša privreda je izvozom orijentisana i možemo očekivati oporavak privrede međutim procjena svjetske banke da je to period od 5 godina. Svi dugogodišnji problemi koje ima naša privreda sigurno će imati još veći izazov za brži oporavak“, izjavio je Nedret Kikanović, predsjednik Kantonalne privredne komore Tuzla.

„Industrija tekstila, kože i obuće je među prvima osjetila posljedice korona virusa, već u januaru prošle godine kada je došlo do prekida u snabdijevanju repromaterijalom iz Kine, a zatvaranjem u Evropi došlo je i do otežane isporuke gotovih proizvoda i pada potražnje i smanjenja narudžbi. S obzirom da se ova industrija u Tuzlanskom kantonu bazirala uglavnom na lohn poslove došlo je do pada obima proizvodnje i pada izvoza između 20 i 30%. Osim problema koji su izazvani pandemijom korona virusa, ova radointenzivna djelatnost koja uglavnom zapošljava žene, susreće se i sa nizom drugih otežavajućih faktora u poslovanju poput problema bolovanja radnika do i više od 42 dana, porodijskog bolovanja, tretiranja povreda na radu kao i brojnih fiskalnih i parafiskalnih nameta koji opterećuju poslovanje, posebno u doba pandemije“, izjavila je Edina Kurtić, sekretar Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće

“ Poljoprivredna proizvodnja je u 2020. godini zabilježila porast prodaje za 10,42%. Ostvareno je i značajno povećanje izvoza, pa tako u odnosu na 2019.godinu kada je izvezeno cca 300.000 KM poljoprivrednih proizvoda, u 2020. je prihod od izvoza bio 3 miliona KM. Ovo je posebno važno jer je 90% naših proizvoda izveženo na najzahtjevnije tržište, tržište EU. Ovo nam ukazuje da TK-a ima visoke komparativne prednosti u proizvodnji određenih poljoprivrednih proizvoda, kao što su šljiva, kornišon, mlijeko, pileтина na tržištu EU. U narednom periodu neophodno je strateški raditi na novčanim podrškama upravo ovih proizvoda“, rekao je Suad Selimović sekretar Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju.

“Specifična je godina bila i za građevinarstvo i IGM. U periodu kada je zabilježen pad obima poslovanja, došlo je do malog povećanja broja kompanija u ovoj industriji ali istovremeno, što je malo i nelogično, do pada u broju zaposlenih. I u ovoj industriji su statistički podaci uglavnom u minusu, bez obzira da li je u pitanju

visokogradnja ili niskogradnja uz napomenu da je u niskogradnji, uz porast broja kompanija došlo i do porasta broja zaposlenih. Komunalna djelatnost je imala pozitivnu 2020. godinu, zabilježen je porast broja zaposlenih i povećanja ukupnog prihoda“, istakao je Almir Mešić sekretar Udruženja za građevinarstvo i IGM.

“Karakteristika stanja u oblasti trgovine kao jednoj od najznačajnijih privrednih djelatnosti u Tuzlanskom kantonu u pandemijskoj 2020. godini jeste otežano poslovanje. Iako se bilježi pad prometa i pad broja zaposlenih, porasla je prosječna plata za 8,7% u odnosu na 2019. godinu. I trgovina i na veliko i trgovina na malo u 2020. godini bilježe pad poslovne aktivnosti s tim što za razliku od trgovine na veliko gdje je smanjen broj zaposlenih, u trgovini na malo dolazi do blagog porasta broja radnika.

Djelatnosti turizma, ugostiteljstva i hotelijerstva su među, pandemijom koronavirusa, najpogođenijim industrijskim granama. Intervencije vlada na svim nivoima nisu bile dovoljne, oblast je teško pogođena krizom i ne vidi se oporavak u skorije vrijeme. Iako se bilježi blago povećanje broja kompanija i zaposlenih u hotelijerstvu i ugostiteljstvu svi ostali statistički podaci su u padu. Ukazuju na izuzetno tešku situaciju i neophodnost hitne intervencije vlada na svim nivoima kako bi se ublažile posljedice i pokrenuo oporavak u oblastima turizma, ugostiteljstva i hotelijerstva na području cijele BiH pa tako i TK“, rekao je na konferenciji za novinare Dino Kalesić sekretar Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam.

U nastavku, donosimo kompletan dokument koji je prezentovan na konferenciji za novinare.

„ANALIZA PRIVREDNIH KRETANJA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA U 2020. GODINI“

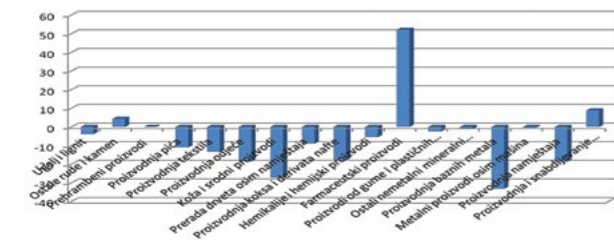
Industrija Tuzlanskog kantona je većinski izvozno orijentisana i većinu poslovnih aktivnosti obavlja za potrebe Evropskog tržišta (Njemačka, Austrija, Italija). Tako su se već sa pojavom slučajeva korona virusa u tim zemljama, prije same pojave epidemije u Bosni i Hercegovini, privrednici suočili sa poteškoćama u poslovanju. Prvi uticaji koronavirusa na privredu BiH su se osjetili već krajem januara, kada su firme iz tekstilnog i metaloprerađivačkog sektora prijavile otežan promet robe, a posebno repromaterijala i dijelova koji dolaze iz Kine. Pojavom većeg broja slučajeva zaraze u Italiji i uvođenje mjera u Evropskoj uniji, prije svega Njemačkoj koja je jedno od najznačajnijih tržišta bh industrije, pojavili su se i veći problemi kod isporuka gotovih proizvoda, smanjenja narudžbi te otežanog transporta što je firmama stvaralo značajne troškove. Pad tražnje je najozbiljniji izazov s kojim su se preduzeća suočila, kako na domaćem tržištu, koje su osjetila mala i srednja preduzeća i obrti, tako i do pada tražnje na svjetskom tržištu, koje osjete industrije koje su izvozno orijentisane a karakteristične su za TK. Obim industrijske proizvodnje u 2020.godini je u odnosu na 2019. godinu manji za 2,6%. Većina djelatnosti je zabilježila pad obima oko 10%. Vanjskotrgovinska razmjena u je imala značajan pad, uzrokovan pandemijom, otežanim kretanjem i obustavom

poslovanja nekih od najvećih evropskih proizvođača. Došlo je do pada izvoza od 6,7%, i pada uvoza od 12,7%. Posmatrano po ekonomskoj namjeni proizvoda, došlo je do rasta izvoza hrane i pića 10% i kapitalnih proizvoda (osim transportnih sredstava) 11,1% dok je do pada došlo kod industrijskih materijala 1,2%, goriva i maziva 35,3%, transportnih sredstava 14,3% i proizvoda za široku potrošnju 8,3%. Posmatrano prema istoj klasifikaciji, došlo je do pada uvoza u svim kategorijama.

OBIM INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE 2020/2019 (%)

Prema podacima Porezne uprave Federacije BiH, sa 31.12.2020. u Tuzlanskom kantonu je, prema prebivalištu osiguranika, bilo 101.319 zaposlenih osoba. Prema istom izvoru, u januaru 2020. je bilo 101.653 zaposlene osobe. Nema značajnih odstupanja u ukupnom broju zaposlenih, iako je u jednom momentu, na vrhuncu lockdowna u našoj privredi došlo do otpuštanja oko 6.000 ljudi. To ne znači da nije bilo pojedinačnih otpuštanja u najviše pogođenim privrednim granama, ali smo ukupno ipak uspjeli da sačuvamo

radna mjesta.

Najviše zaposlenih je u prerađivačkoj industriji i trgovini. Prosječna neto plaća je 835 KM. U Tuzlanskom kantonu je s krajem godine evidentirano i 76.878 nezaposlenih osoba.

U Tuzlanskom kantonu je u 2020. godini poslovalo 3.852 privredna subjekta – pravna lica koji zapošljavaju 69.133 osobe. U 2020. godini u odnosu na 2019. godinu broj zaposlenih u privrednim društvima je manji za 2%. Došlo je do pada ukupnog prihoda od prodaje za 5,25% i pada prihoda od izvoza za 8,7%.

OPŠTI PODACI	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	3.809	3.852	1,13
Ukupan broj zaposlenih	70.517	69.133	-1,96
Ukupan prihod od prodaje	7.722.409.881	7.317.069.731	-5,25
Prihod od izvoza	1.593.413.594	1.454.904.594	-8,69
Ukupna dobit	436.216.890	428.981.457	-1,66
Prihod po zaposlenom	109.511	105.840	-3,35
Prosječan trošak plaće po zaposlenom	18.269	19.026	4,14

POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO

Firme za obavljanje poljoprivredne djelatnosti u 2020. godini su ostvarile ukupan prihod od 57,2 miliona KM što je za 10,4% više u odnosu na 2019. godinu. Ostvaren je izvoz poljoprivrednih proizvoda u vrijednosti od 3 miliona KM što je značajno povećanje u odnosu na 2019. kada je prihod od izvoza bio svega 318.654 KM

Poljoprivredni proizvodi	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	63	66	4,76
Ukupan broj zaposlenih	335	330	-1,49
Ukupan prihod od prodaje	51.773.118	57.166.395	10,42
Prihod od izvoza	318.654	2.908.024	812,60
Ukupna dobit	-366.489	1.374.852	-

Prosječna neto plaća u poljoprivredi i šumarstvu je 837 KM i 5% je veća u odnosu na prosječnu platu u toj djelatnosti u 2019. godini. U ove dvije djelatnosti je došlo do pada izvoza u odnosu na 2019. godinu od 18,7% , dok je uvoz rastao za 6,6%.

PREHRAMBENA INDUSTRIJA

Proizvodnjom prehrambenih proizvoda i pića u Tuzlanskom kantonu se bavi 111 privrednih subjekata koji zapošljavaju 1.715 osoba. Ostvaren je ukupan prihod od prodaje 242.578.614 KM i manji je u odnosu na 2019. godinu za 2% dok je prihod od izvoza

hrane i pića bio 58,7 miliona KM i veći je za 10,5% u odnosu na prethodnu godinu. U istom periodu došlo je do pada uvoza hrane i pića za 1,3%.

Proizvodnja hrane i pića	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	111	111	0
Ukupan broj zaposlenih	1.789	1.715	-4,14
Ukupan prihod od prodaje	247.994.912	242.578.614	-2,18
Prihod od izvoza	53.098.084	58.704.110	10,56
Ukupna dobit	10.060.099	9.230.140	-8,25

DRVOPRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

U drvoprerađivačkoj industriji Tuzlanskog kantona posluje 149 kompanija od čega 96 u djelatnosti prerade drveta i 53 u proizvodnji namještaja. Ukupno zapošljavaju 3.362 osobe. U 2020. godini su ostvarile ukupan prihod od prodaje od 263 miliona KM od čega je prihod od izvoza bio 159,5 miliona KM. Po djelatnostima, proizvodnja namještaja je ostvarila bolje poslovne rezultate u 2020. godini da rastom ukupnog prihoda od 8,7% i rastom prihoda od izvoza za 7,5%. Ukupno ostvarena dobit u proizvodnji namještaja je za 106% veća u odnosu na dobit ostvarenu u 2019. godini. Broj zaposlenih u ovoj djelatnosti je manji za 2,37% u odnosu na prethodnu godinu. U djelatnosti prerade drveta došlo je do smanjenja broja uposlenih od 7,8%, dok je ukupan prihod od prodaje manji za 5,75% u odnosu na rezultate iz 2019. godine. S druge strane, došlo je do povećanja prihoda od izvoza za 2,4% i rasta ukupne dobiti za 7,49% u odnosu na prethodnu godinu.

Prerada drveta osim namještaja	2019			2020		
	Broj kompanija	Ukupan broj zaposlenih	Ukupan prihod od prodaje	Broj kompanija	Ukupan broj zaposlenih	Ukupan prihod od prodaje
Prerada drveta osim namještaja	97	1.681	122.177.057	96	1.550	115.154.133
Proizvodnja namještaja	53	1.812	147.860.493	50	1.812	135.970.960
Ukupna dobit	106,49			7,49		

INDUSTRIJA TEKSTILA I KOŽE

Industrija tekstila, kože i obuće je među prvima osjetila posljedice korona virusa na svoje poslovanje. Indeks industrijske proizvodnje za period januar-december 2020 pokazuje da je došlo do pada obima proizvodnje i to 27,2% u djelatnosti proizvodnje kože i obuće, 18,6% u proizvodnji odjeće i 13,4% u proizvodnji tekstila. Pad obima proizvodnje je ostavio negativne rezultate i na vrijednost izvoza ove djelatnosti koja je u našem kantonu uglavnom temelji na lohn poslovanju za izvoz. Tako je u 2020. godini došlo do pada izvoza odjeće od 20%, obuće 21,9% , torbi, tašni i sl. proizvoda 31,7% i ostalih proizvoda od kože i krzna za 36,8%. U ovim industrijama posluje 76 kompanija od čega 23 u kožarskoj i 53 u proizvodnji tekstila i odjeće. U 2020. Došlo je do pada broja zaposlenih od 9,3% pa je trenutno zaposleno 4.725 radnika. Industrija tekstila zapošljava 2.158 radnika što je za 8% manje u odnosu na 2019. godinu. Došlo je do pada prihoda od prodaje za 9,3% i pada prihoda od izvoza za 15,5%. Ukupna dobit ostvarena u 2020. godini je za 8,9% manja nego u prethodnoj godini.

Tekstilna industrija	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	54	53	-1,85
Ukupan broj zaposlenih	2.347	2.158	-8,05
Ukupan prihod od prodaje	66.666.164	60.479.438	-9,28
Prihod od izvoza	46.154.551	38.977.428	-15,55
Ukupna dobit	3.357.749	3.058.761	-8,90

Industrija kože i obuće je u poslovanju osjetila još veće posljedice korona virusa pa je u 2020. Došlo do smanjenja broja zaposlenih za 10,3%, pada prihoda od prodaje za 17,7%, pada prihoda od izvoza za 27,77% te je djelatnost ostvarila ukupni gubitak veći od 3,6 miliona KM za razliku od 2019. godine u kojoj je ostvarena dobit od 3,5 miliona KM.

GRAĐEVINARSTVO

Kao i većina industrijskih grana, i građevinarstvo bilježi pad obima poslovanja. U 2020. je 129 kompanija bilo registrovano

za građevinske radove, od čega 96 u visokogradnji i 33 u niskogradnji. Ukupno zapošljavaju 3.417 radnika što je za 3,2% manje u odnosu na 2019. godinu. Došlo je do pada ukupnog prihoda od prodaje za 16,3% i pada ukupne dobiti od 19,4%. Prosječna neto plaća u građevinarstvu 595 KM i 2% je veća od prosječne plaće u građevinarstvu u 2019. godini.

Visokogradnja	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	94	96	2,13
Ukupan broj zaposlenih	2.249	2.088	-7,16
Ukupan prihod od prodaje	231.774.717	164.613.525	-28,98
Prihod od izvoza	36.774.995	29.435.247	-19,96
Ukupna dobit	25.833.353	9.499.620	-63,23

Visokogradnja je osjetila veće posljedice korona virusa i smanjene privredne aktivnosti pa je u 2020. Smanjen broj zaposlenih za 7,16%, došlo je do pada ukupnog prihoda od prodaje za 29% i pada ukupne dobiti od 63%. Za razliku od visokogradnje, niskogradnja je imala pozitivne rezultate poslovanja sa rastom broja zaposlenih od 3,75%, rastom ukupnog prihoda od prodaje 4,8% i rastom ukupne dobiti od 59%.

Niskogradnja	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	31	33	6,45
Ukupan broj zaposlenih	1.281	1.329	3,75
Ukupan prihod od prodaje	139.176.416	145.883.566	4,82
Prihod od izvoza	9.379.707	8.697.441	-7,27
Ukupna dobit	14.362.590	22.901.408	59,45

KOMUNALNA DJELATNOST

U Tuzlanskom kantonu 70 kompanija se bavi komunalnom djelatnošću, uključujući i kompanije koje se bave snabdijevanjem plinom, toplotnom energijom i klimatizacijom. Zapošljavaju 1.662 osobe što je povećanje u 2020. godini od 3,55%. Došlo je do povećanja ukupnog prihoda od prodaje za 19%, ali je na kraju godine došlo do pada dobiti od 14,7% u odnosu na poslovanje u 2019. godini.

RUDARSTVO

Vađenje uglja i lignita u 2020. godini je imalo pad obima proizvodnje od 4%. Ovom djelatnošću se bave tri rudnika, koji zapošljavaju 5.864 radnika. Došlo je do pada prihoda od prodaje za 1,3%, dok je u istom periodu povećan prihod od izvoza za 9%.

Vađenje uglja	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	3	3	0,00
Ukupan broj zaposlenih	6.136	5.864	-4,43
Ukupan prihod od prodaje	267.946.845	264.435.887	-1,31
Prihod od izvoza	9.605.184	10.484.028	9,15

Kada je u pitanju vađenje ostalih ruda i kamena, došlo je do rasta industrijske proizvodnje od 4,3% u odnosu na prethodnu godinu.

Vađenje ostalih ruda i kamena	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	13	14	7,69
Ukupan broj zaposlenih	956	935	-2,20
Ukupan prihod od prodaje	93.881.949	92.945.417	-1,00
Prihod od izvoza	32.289.125	30.671.077	-5,01
Ukupna dobit	11.364.365	11.693.170	2,89

HEMIJSKA INDUSTRIJA I INDUSTRIJA NEMETALA

U hemijskoj industriji i industriji nemetala posluje značajan broj kompanija koje zajedno upošljavaju 4.022 osobe. U 2020. došlo je do pada industrijske proizvodnje i to 5,5% kod proizvodnje hemikalija, 2,5% proizvoda od gume i plastičnih masa, 1,2% u proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda, dok je farmaceutska industrija imala rast obima proizvodnje od 52% u odnosu na 2019. godinu. Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda je u 2020. ostvarila rast prihoda od prodaje 0,72% i rast prihoda od izvoza 1,76%. Ukupna dobit je bila 30,2 miliona

KM i za 27% je veća u odnosu na dobit iz 2019. godine.

Hemikalije i hemijski proizvodi	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	16	15	-6,25
Ukupan broj zaposlenih	902	913	1,22
Ukupan prihod od prodaje	257.776.781	259.621.847	0,72
Prihod od izvoza	202.683.306	206.246.363	1,76
Ukupna dobit	23.762.502	30.238.697	27,25

Proizvodnja farmaceutskih proizvoda, iako broji samo 2 kompanije, u 2020. je ostvarila rast prihoda od prodaje od 35,5% i rast prihoda od izvoza od 97%.

Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda je u 2020. imala rast prihoda od prodaje od 4,6% , ali je došlo do pada prihoda od izvoza za 5,5%. Povećan je broj zaposlenih za 7,8%, a ukupna dobit ove djelatnosti je u odnosu na godinu prije, bila veća za 16,9%.

Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	21	24	14,29
Ukupan broj zaposlenih	511	551	7,83
Ukupan prihod od prodaje	112.360.085	117.526.445	4,60
Prihod od izvoza	7.463.714	7.049.683	-5,55
Ukupna dobit	15.571.504	18.200.343	16,88

Proizvodnja proizvoda od gume i plastike sa svojih 2.460 uposlenih je imala rast broja zaposlenih za 8,6%, rast prihoda od prodaje od 16,6% i rasta prihoda od izvoza od 5,4% u odnosu na 2019. godinu.

METALOPRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

Metaloprerađivačka industrija je među prvima osjetila udar na poslovanje uslijed pandemije korona virusa s obzirom da joj je poslovanje usmjereno prema njemačkoj autoindustriji. Došlo je do pada industrijske proizvodnje baznih metala za 33%, a gotovih metalnih proizvoda za 0,5%. Proizvodnjom baznih metala se bavi 6 kompanija koje upošljavaju 338 ljudi i koje su u 2020. ostvarile prihod od prodaje od 53,3 miliona KM. To je smanjenje prihoda od prodaje za 6% . U istom periodu je došlo do rasta prihoda od izvoza za 13,5%.

Proizvodnja baznih metala	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	6	6	0,00
Ukupan broj zaposlenih	372	338	-9,14
Ukupan prihod od prodaje	56.825.500	53.344.159	-6,13
Prihod od izvoza	25.007.614	28.371.117	13,45
Ukupna dobit	2.849.697	-176.288	-

Proizvodnja metalnih proizvoda je ostvarila pad prihoda od prodaje od 4% u odnosu na prethodnu godinu i pad prihoda od izvoza za 2,5%. Došlo je do pada ukupne dobiti od 11,7%.

Proizvodnja metalnih proizvoda	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	110	119	8,18
Ukupan broj zaposlenih	2.823	2.836	0,46
Ukupan prihod od prodaje	393.374.278	377.866.794	-3,94
Prihod od izvoza	172.477.581	168.092.291	-2,54
Ukupna dobit	23.298.964	20.556.592	-11,77

ELEKTROINDUSTRIJA

Proizvodnja električne opreme je ostvarila rast industrijske proizvodnje od 11,5% u 2020. godini. Ukupan prihod od prodaje je iznosio 50,8 miliona KM i veći je 15,3%, dok je ostvaren i veći prihod od izvoza i to za 23,7%. Ukupna neto dobit je iznosila 8,5 miliona KM.

Proizvodnja električne opreme	2019	2020	2020/ 2019 (%)
Broj kompanija	11	14	27,27
Ukupan broj zaposlenih	683	631	-7,61

Ukupan prihod od prodaje	44.051.348	50.805.203	15,33
Prihod od izvoza	18.600.205	23.011.043	23,71
Ukupna dobit	3.390.295	8.504.901	150,86

Proizvodnja mašina i uređaja je imala smanjenje obima industrijske proizvodnje za 20%. 781 zaposlenih, ostvarilo je ukupan prihod od prodaje od 64,6 miliona KM što je na istom nivou kao i u 2019. godini. Prihod od izvoza je povećan za 19%, ali je ukupna dobit djelatnosti manja za 4,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Proizvodnja mašina i uređaja	2019	2020	2020/2019 (%)
Broj kompanija	36	37	2,78
Ukupan broj zaposlenih	710	781	10,00
Ukupan prihod od prodaje	64.593.448	64.614.503	0,03
Prihod od izvoza	19.412.609	23.102.245	19,01
Ukupna dobit	7.141.509	6.843.846	-4,17

Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica je imala pad obima proizvodnje od 6% u 2020. godini. Ukupan prihod od prodaje je manji za 19,5% i djelatnost je ostvarila ukupan gubitak u vrijednosti od 6,65 miliona KM.

TRGOVINA

Trgovina je jedna od najznačajnijih privrednih djelatnosti u Tuzlanskom kantonu s obzirom da zapošljava 17.661 osobu. Prosječna neto plaća je 649 KM i za 8,7% je veća u odnosu na prosječnu neto plaću u trgovini u 2019. godini. U trgovini je došlo do pada poslovne aktivnosti koja se ogleda u padu ukupnog prihoda od prodaje za 5,6% i padu ukupne dobiti od 8,46%. Došlo je i do pada broja zaposlenih u kompanijama iz trgovačke djelatnosti od 6,7%. Trgovina na veliko je pretrpila znatno veće posljedice u 2020. godini u odnosu na trgovinu na malo, te je došlo do smanjenja broja zaposlenih za čak 25%, pada prihoda od prodaje za 11,6% i pada dobiti od 2,4%. U trgovini na malo je došlo do blagog porasta broja zaposlenih od 0,5%, ali je došlo do pada prihoda od prodaje za 2,6% i pada dobiti od 11%.

Trgovina na veliko	2019	2020	2020/2019 (%)
Broj kompanija	512	502	-1,95
Ukupan broj zaposlenih	4.865	3.637	-25,24
Ukupan prihod od prodaje	1.031.193.692	911.176.183	-11,64
Prihod od izvoza	41.320.933	36.596.231	-11,43
Ukupna dobit	59.756.088	58.343.131	-2,36

U trgovini na malo je došlo do blagog porasta broja zaposlenih od 0,5%, ali je došlo do pada prihoda od prodaje za 2,6% i pada dobiti od 11%.

Trgovina na malo	2019	2020	2020/2019 (%)
Broj kompanija	639	643	0,63
Ukupan broj zaposlenih	12.656	12.714	0,46
Ukupan prihod od prodaje	2.038.338.678	1.985.625.325	-2,59
Prihod od izvoza	20.230.360	22.405.882	10,75
Ukupna dobit	134.321.824	119.323.350	-11,17

UGOSTITELJSTVO I HOTELIJERSTVO

Turizam i ugostiteljstvo još uvijek trpe značajne posljedice usljed pandemije korona virusa, kako zbog mjera kriznih štabova, ograničenja i zabrana rada, tako i otežanog kretanja i dolaska stranih posjetilaca u BiH. Tako je u periodu januar – decembar 2020. godine došlo do pada ukupnog dolazaka i noćenja turista za 57,3%, dok je pad dolaska stranih turista 70% u odnosu na 2019. godinu. Zajedno sa obrtima registrovanim za ugostiteljsku i djelatnost smještaja, ova privredna grana zapošljava 3.158 osoba. Od toga njih 2.510 je zaposleno u obrtima dok u pravnim licima radi 648 osoba. U Tuzlanskom kantonu registrovano je 22 kompanije koje se bave uslugama smještaja i zapošljavaju 89 ljudi. U odnosu na 2019. godinu, došlo je do smanjenja broja zaposlenih za 20% što je posljedica pada prihoda od prodaje od 23%. Hotelijerstvo je ostvarilo ukupan gubitak u iznosu od

1,1 milion KM. U djelatnosti ugostiteljstva su registrovane 82 kompanije koje upošljavaju 559 ljudi. Došlo je do rasta broja zaposlenih od 6,5% u odnosu na prethodnu godinu. Došlo je do pada prihoda od prodaje od 18% i pad ukupne dobiti od 82%. Usljed nemogućnosti putovanja i putničke agencije su ostvarile velike gubitke u prošloj godini, a koji se ogledaju u padu prihoda od 59,5% i ostvarenim gubitkom od 123.015 KM.

CESTOVNI PRIJEVOZ

Cestovni prijevoz putnika u Tuzlanskom kantonu obavljaju 54 pravna lica od kojih je 14 registrovano za obavljanje gradskog i prigradskog prijevoza putnika i 40 za ostali kopneni prijevoz putnika. U 2020. godini došlo je do značajnog pada obima posla u cestovnom prijevozu putnika, izazvanog pandemijom korona virusa, ograničenjem kretanja, posebno međunarodnog saobraćaja, privremenom zabranom rada, kao i trenutnim epidemiološkim mjerama koje ograničavaju broj putnika u autobusima. To je za posledicu imalo pad broja prevezenih putnika za 46% u odnosu na 2019. godinu. Pravna lica registrovana za obavljanje cestovnog prijevoza putnika ukupno zapošljavaju 688 radnika, što je u odnosu na broj zaposlenih u 2019. godini manje za 14%. Ukupno ostvareni prihod u 2020. godini je iznosio 29,1 milion KM, što je u poređenju sa prihodom iz prethodne godine pad od 37%. Kod gradskog i prigradskog prijevoza putnika došlo je do pada prihoda po zaposlenom za 22%, pada prosječnog troška plaće po zaposlenom za 8%, dok je povećan broj dana naplate potraživanja sa 24,4 dana na 49,6 dana i povećan broj dana plaćanja dobavljačima sa 38,84 dana na 57,37 dana u 2020. godini. Cestovni prijevoz robe u Tuzlanskom kantonu obavlja 260 kompanija koje zapošljavaju 2.381 radnika. Došlo je do pada ukupnog prihoda od prodaje u ovoj djelatnosti za 3,29% i pada prihoda od izvoza za 2,21%. Ostvarena je ukupna dobit djelatnosti od 26,5 KM što je 2,9% više u odnosu na 2019. godinu. Svi privrednici su se u ovom periodu susretali sa problemima, prije svega zbog velike neizvjesnosti. Zadovoljni smo što smo prošli bez katastrofalnih scenarija i masovnih otpuštanja. To je rezultat strukture privrede. Kod nas je skoncentrisana industrija, izvozno orjentisana koja radi za velike evropske kupce. Svako pokretanje evropske privrede automatski vuče i naše industrije koje za njih rade poslove. To je razlog bržeg oporavka. Naravno, djelatnosti poput turizma i ugostiteljstva se neće tako brzo oporaviti. U prva tri mjeseca 2021. godine u odnosu na prvi kvartal 2020. bilježimo i dalje pad obima industrijske proizvodnje od 4,6% (ali treba uzeti u obzir da su se prošle godine prve veće posljedice korona virusa počele osjećati tek krajem trećeg mjeseca). Došlo je do rasta izvoza za 3,8% ali i rasta uvoza 8,2%. Međutim, poređenje rezultata prvog kvartala ove godine sa poslovanjem u prvom kvartalu prošle godine treba uzeti sa rezervom i sačekati barem još dva kvartala da bismo imali jasniju sliku o privrednim pokazateljima u ovoj godini. Privredni oporavak će biti dug, Svjetska banka procjenjuje da će na globalnom nivou biti potrebno oko 5 godina da se privreda oporavi. S obzirom na komplikovanu situaciju u BiH i čitav niz negativnih trendova koji su bili prisutni i prije korona krize, naša zemlja će se svakako naći u velikom problemu. Svjetska banka procjenjuje da će recesija biti najveća u posljednjih 25 godina. Svi nivoi vlasti moraju biti spremni u narednom periodu osigurati pomoć ugroženim privrednim subjektima, ali pri tome je potrebno više voditi računa o kriterijima po kojima firme mogu aplicirati. Osim problema izazvanih korona virusom, tu su i oni dugogodišnji problemi naše privrede, poslovni ambijent koji nije stimulirajući, veliki fiskalni i parafiskalni nameti, duge i skupe procedure, potrebe za usklađivanjem i donošenjem zakona koji će olakšati poslovanje, kao i masovan odlazak ljudi i nedostatak radne snage. Stabilno političko okruženje i stvaranje povoljnog ekonomskog, ali i društvenog ambijenta te rješavanje demografske krize (odlazak stanovnika), nužni su za očuvanje i oporavak privrede, pošto su naši problemi nastali mnogo prije krize izazvane koronom. Svi nivoi vlasti, zajedno sa nevladinim sektorom, privredom i ostalim akterima, moraju se maksimalno angažovati na definisanju strateških pravaca oporavka privrede i društva.

Kikanović za Nezavisne novine...

„Privreda TK-a u problemima, aktivne olakšice bi ublažile krizu“

Osim omogućenog produženja moratorija na kredite, nema aktivnih olakšica za privredu, a vidimo da su mjerama i ograničenjima posebno ugroženi ugostiteljstvo, hotelijerstvo i turizam

Privreda u Tuzlanskom kantonu i dalje je u brojnim problemima zbog aktuelne pandemije i ne naziru se, kažu privrednici, poboljšanje situacije i oporavak, te očekuju od vlasti da im pomogne. U Tuzlanskom kantonu registrovano je više od 21.000 poslovnih subjekata, od čega su 11.442 obrti. Po podacima Kantonalne privredne komore Tuzla, ovaj kanton ima oko 4.000 privrednih subjekata. Posljedice virusa korona posebno trpi ugostiteljstvo. Nedavno su ugostitelji izašli na proteste zbog odluke da im se skрати radno vrijeme i kazali da neće preživjeti još jedno zatvaranje.

“Prošli mjesec sam za tri radnika dao 3.200 KM poreza i doprinosa”, rekao je tada Tarik Kamber, ugostitelj.

Trpe i druge oblasti. Prošle godine iz ovog kantona je izvezen proizvoda u vrijednosti od oko 1,8 milijardi KM, što bilježi pad od 6,7%. Uvoz je bio veći od 1,8 milijardi KM i zabilježen je pad od 12,7%.

“Svi privredni subjekti, bez obzira na veličinu i djelatnost, osjete negativne posljedice pandemije virusa korona, bilo kroz otežano uspostavljanje i organizaciju poslovnih procesa ili zbog pada narudžbi, otkazivanja ugovora i pada prometa”, rekao je Nedret Kikanović, predsjednik Kantonalne privredne komore Tuzla.

Prošle godine, nastavlja Kikanović, različiti nivoi vlasti imali su određene subvencije doprinosa i pomoć privredi. Međutim, mjere su kasnile, a određeni subjekti zbog kriterija nisu dobili ništa.

“Danis, osim omogućenog produženja moratorija na kredite, nema aktivnih olakšica za privredu, a vidimo da su mjerama i ograničenjima posebno ugroženi ugostiteljstvo, hotelijerstvo i turizam. Jasno je da je teško balansirati između zdravstva i privrede i da ograničenja u privredi, prije svega u ugostiteljstvu, imaju za cilj smanjiti širenje virusa, ali onda ovim djelatnostima treba osigurati podršku da bismo očuvali svoje poslovanje i zadržali radnike”, smatra Kikanović.

Vlada TK tvrdi da pokušava ublažiti posljedice. Prvi korak je

bio subvencioniranje minimalne neto plaće u iznosu od 406 KM za april, maj i jun 2020. godine i za to je izdvojen iznos veći od pet miliona KM.

“Također, u 2020. godini Ministarstvo je u okviru budžetske pozicije ‘Podrška razvoju kantona’ dodijelilo kao nepovratna sredstva subvencije mikro, malim i srednjim preduzećima, obrtima i novoosnovanim subjektima 2,9 miliona KM za ukupno 394 subjekta koji upošljavaju ukupno 9.705 zaposlenika”, kazali su nam iz Ministarstva privrede TK.

Kantonalna
privredna
komora Tuzla

Navode da će u skorijem periodu Ministarstvo privrede definisati programe za podršku razvoju kantona za 2021. godinu, koji će se odnositi na pružanje podrške privredi i ublažavanju posljedica virusa korona za preduzeća i obrte.

Naglasili su da su planirana još oko dva miliona KM za subvencioniranje dijela kamatne stope privrednim subjektima u kreditnoj liniji od 60,5 miliona KM za proizvodnu, trgovinsku i uslužnu djelatnost.

Kikanović ističe da je rano govoriti o oporavku zbog trećeg talasa virusa te je potrebno uložiti maksimalni napor da se sačuva postojeća privreda.

Nataša Tadić
nezavisne.com

Edis Lović CEO/General Manager, za Poslovne novine...

Lović & CO: Pozitivno poslovanje u 2020. godini

Priča počela 1997. godine – Poslovanje u dva sektora – 2020. godina najuspješnija dosada – Zaposleno 15 novih radnika – Interview za Poslovne novine

Od kada postoji firma Lović & CO i čime se bavi?

Lović & Co pod ovim imenom postoji od 1997 godine, iako je naš početak bio dosta prije samog rata i raspada bivše Jugoslavije. Međutim zvanično postojanje Lović & Co sa lokacijom u Donjem Bistarcu je od 1997. godine.

Danas je naše poslovanje „odvojeno“ u dva sektora. Prvi i onaj po čemu smo najviše prepoznatljivi su svakako limeni krovovi, i kompleta limarska galanterija. Proizvodnja, prodaja i montaža svih vrsta limenih krovova je naša osnovna branša. Drugi sektor je proizvodnja i prodaja svih vrsta metalni ormara i metalne galanterije. Kao naši standardni proizvodu, tu su ormari za hidrante, struju, grijanje, metalne police, kolica i paneli za alat, razni manji PTT ormari itd. Razne metalne ormare, i metalne komponenta radimo „po narudžbi“, pretežno za zemlje EU.

Kako je tekao Vaš put razvoja i jeste li zadovoljni postignutim do sada?

1976. godine, u Bosanskoj Dubici pokrenuli smo pozitivnu priču koja se danas zove Lović & Co. Nakon raspada bivše Jugoslavije, tadašnja „Limarska radnja Lović“ se gasi, te 1997. godine krećemo od početka. U Donjem Bistarcu je otvorena mala radnja gdje smo proizvodili pretežno ormare za struju. Sa vremenom na vrijeme, kako se posao širio, širile su se i naše ambicije. Kroz par godina preselili smo na novu lokaciju i počeli sa proizvodnjom novih i usavršavanjem starih proizvoda. Pratili smo tržište, nove tehnologije i širili naše poslovanje. U nazad 5 godina, naši proizvodi se nalaze na tržištu Hrvatske, Crne Gore, Holandije, Njemačke i Austrije, te mogu slobodno reći da smo i više nego zadovoljni postignutim uspjesima od sada.

Koliko je i na koji način pandemija koronavirusa uticala na vaše poslovanje?

Pandemija koronavirusa se negativno na naše poslovanje odrazila samo kad je tek došla na naše prostore, tih mjesec-dva je bilo poprilično neobično i teško. Sve se zablokiralo, roba

se nije isporučivala, izvoz je stao, domaće tržište je zakazalo, ali s ponosom mogu reći da smo i tada tih mjesec-dva dana sve svoje obaveze redovno izmirivali, od dobavljača do uposlnika, te smo sve uposlenike zadržali u radnom odnosu. Nakon tih pustih mjesec i jače, lagano se sve vratilo u normalu, te sa sigurnošću mogu reći da će ova godina u kojoj također vlada pandemija, za nas biti najuspješnija do sada.

Kakva je bila prethodna godina za vašu kompaniju, jeste li uspjeli ispuniti zacrtani cilj?

S obzirom na pandemiju, najbitnije je bilo poslovat pozitivno te kao što sam već rekao, zadržat sve uposlenike, uspjeh izmirit sve redovne obaveze i izvući se iz problema u kojem smo se svi našli. U tome smo uspjeli, a pored toga završili smo jedan novi objekat u koji smo preselili komplet proizvodnju metalni ormara te smo kupili neke nove savremenije mašine s kojima smo poboljšali kvalitet naših proizvoda. Tako da, cilj za prošlu godinu je poprilično ispunjen.

Kako ste počeli ovu godinu, jeste li imali nekih novih poslova, klijenata?

Ova godina je za nas startala i više nego dobro. Od početka godine, zaposlili smo cca 15 novih uposlenika, tako da ih sad imamo oko 65. Otvorili su nam se novi projekti širom BiH ali i EU, novih kupaca je svakim danom sve više, te se nadam da će se ova godina nastaviti ovako kako je i krenula.

Koji su najznačajniji projekti na kojima ste radili do sada?

Teško je nešto posebno izdvojiti, bilo je više značajnih projekata. Ali eto za sve ove godine, naglasio bi da stvarno imamo dobru i korektnu saradnju sa dosta domaćih firmi. Što se tiče robe koju izvozimo, treba istaknuti projekte koje realizujemo sa našim poslovnim partnerima iz Holandije i Njemačke, jer su nam oni sad sigurno i najznačajniji.

Kakvi su Vaši planovi za naredni period, hoćete li širiti poslovanje, zapošljavati nove radnike, započinjati nove projekte..?

Kao što sam rekao, od početka ove godine, pored 50 redovnih, zaposlili smo još 15 uposlenika, i mislim da će se taj broj povećavati kako vrijeme bude odmicalo. Izvršili smo

kupovinu i narudžbu jedne nove mašine, koja je do sad naša najveća investicija u pojedinačnoj opremi. U pitanju je mašina TwinMatic, Švicarskog proizvođača Jorns. Vrijednost mašine je preko 350.000 eura, te će kao takva biti jedna od najmodernijih limarskih mašina na našim prostorima. Isporuku i puštanje u rad te mašine očekujemo u naredna dva mjeseca. Kao neki glavni projekti ove godine, su svakako SIKA tehnologije i sistemi za ravne krovove, što je nešto sasvim novo iz naše ponude. S obzirom da „na krovu“ imamo iskustva još od devedesetih godina, sad pored limenih krovova, vršimo nabavku i ugradnju SIKA folija i sistema za ravne krovove (zeleni krov, pločasti krov i slično).

U sektoru metalnih ormara i metalne galanterije također ima novosti, te dosta novih proizvoda. Posljednji jako bitan je i prva garaža za biciklo u BiH. Garaže su namjenjene za tržište EU, ali naravno kao prva napravljena u BiH, može se već sada naći u svim prodavicama bicikala u BiH. Uskoro još dosta zanimljivih proizvoda se može očekivati iz našeg asortimana, ali ne bi sad puno o njima, jer je dosta njih još uvijek u pripremljivoj fazi.

Uz sve nove investicije i proizvode, bitno je napomenuti implementaciju ISO 9001 standarda. Na implementaciju ISO standarda smo se odučili iz nekoliko razloga, a kao osnovni je svakako poboljšanje kvaliteta proizvoda te samog sistema poslovanja. Sa implementacijom ISO standarda smo već krenuli, te u narednim mjesecima očekujemo i certifikat izdat od Njemačke kompanije za certificiranje TÜV SÜD.

Poslovne novine

Iz Udruženja za građevinarstvo i IGM...

Održana redovna sjednica Odbora Udruženja

Članovi Odbora Udruženja za građevinarstvo i industriju građevinskog materijala Kantonalne privredne komore Tuzla održali su redovnu sjednicu. Raspravljalo se o aktuelnoj problematici u oblasti građevinarstva sa akcentom na zakonske procedure i neophodnost donošenja određenih pravilnika, sve s ciljem uređenja stanja u građevinskoj oblasti na području Tuzlanskog kantona. Zaključeno je na ovom sastanku da se uputi dopis kojim se traži uključivanje Ministarstva za prostorno uređenje i zaštitu okoline Vlade Tuzlanskog kantona u rješenje problema. Predloženo je i održavanje sastanka Odbora udruženja u proširenom sazivu a uz prisustvo predstavnika pomenutog ministarstva.

“U okviru Udruženje za građevinarstvo i industriju građevinskog materijala, Kantonalne privredne komore Tuzla, više puta je razgovarano o potrebi donošenja određenih pravilnika i podzakonskih akata koji bi detaljnije uredili određene oblasti u građenju, a time upotpunili i omogućili bolju primjenu i provedbu Zakona o prostornom uređenju i građenju Tuzlanskog kantona. Bez namjere da utičemo na rad Ministarstva za prostorno uređenje i zaštitu okoline TK, molimo

Vas da razmotrite mogućnost donošenja određenog broja pravilnika, čijim bi se donošenjem u mnogome olakšao rad svim učesnicima u građenju - investitorima, projektantima, revidentima i nadležnim organima koji izdaju rješenja o urbanističkoj saglasnosti i odobrenja za građenje, inspekcijama, izvođačima,... Ovim prijedlogom, prvenstveno mislimo na Pravilnik kojim bi bio uređen način obračuna koeficijentata korisnih površina u građevinama, zatim Pravilnik kojim bi bila uređena izgradnja garaža (svih tipova, nadzemnih, podzemnih, onih koje su dio objekata ili su samo objekti garaža i parkirališta), Pravilnik o skloništim i dvonamjenskim skloništim. Naravno, ukoliko smatrate da je ovaj naš prijedlog i inicijativa opravdana, rado bi organizirali sastanak na ovu temu sa predstavnicima Ministarstva. Koristimo priliku da pozdravimo usvajanje izmjena i dopuna Prostornog plana TK, što će biti značajan poticaj privrednom razvoju Kantona”, navedeno je u dopisu upućenom Ministarstvu za prostorno uređenje i zaštitu okoline Vlade Tuzlanskog kantona sa sjednice Odbora Udruženja za građevinarstvo i industriju građevinskog materijala, Kantonalne privredne komore Tuzla.

Pripremio: Almir Mešić
sekretar Udruženja za
građevinarstvo i IGM

Fabrika cementa Lukavac – značajan jubilej...

FCL - 20 godina uspješne privatizacije

Jedna od najmodernijih evropskih cementara – Najveći proizvođač cementa u BiH - Povećanje udjela alternativnih goriva - Investicija u sistem za doziranje industrijskog gipsa

Fabrika cementa Lukavac u 2021. godini obilježava značajan jubilej, 20 godina uspješne privatizacije, zahvaljujući kojoj je doživjela svoj procvat.

Ugledna kompanija ASAMER Baustoffe AG iz Austrije postala je tada većinski vlasnik fabrike i u potpunosti ispoštovala ugovor o privatizaciji. Sa ulaganjem od preko 120 miliona eura, u nekoliko faza se radilo na rekonstrukciji i modernizaciji postrojenja. Prema riječima Nihada Begića, direktora marketinga i prodaje Fabrike cementa Lukavac, danas imaju preko 200 zaposlenih, ekološke standarde su podigli na najviši nivo i pioniri su u upotrebi alternativnih goriva.

Najveći proizvođač cementa u BiH

„Danas Fabrika cementa Lukavac važi za najvećeg proizvođača cementa u BiH i jedna smo od najmodernijih evropskih cementara. Ovo nije bio lagan put, ali uz mnogo volje, znanja i zalaganja uspjeli smo se svrstati u sami vrh cementne industrije“, istakao je Begić.

Svojim inovativnim pristupom i strategijom kontinuiranog investiranja u najsavremenije tehnologije, Fabrika cementa Lukavac je još 2008. proglašena najvećom "green field" investicijom i "Najboljim stranim investitorom" u BiH, dok su 2017. godine nagrađeni za dugogodišnje uspješno poslovanje i značajna ulaganja u BiH.

„Posebno smo ponosni na činjenicu da smo postali relevantan privredni faktor u BiH i regionu. Fabrika cementa Lukavac predstavlja dobar primjer i drugim stranim ulagačima da su ozbiljne investicije ovdje moguće i uvijek dobrodošle“, naglasio je Begić.

U ovoj godini kada obilježavaju „20 godina čvrste veze“, u Fabrici cementa Lukavac pripremili su više projekata i akcija u skladu sa Strategijom održivog razvoja 2030.

„Želimo pokazati lokalnu odgovornost u ispunjavanju obaveza smanjenja bilo kakvih negativnih uticaja na okoliš. Namjeravamo uskoro seriju akcija, od edukacije naših uposlenika i naših građana, otvaranja novih radnih mjesta za uspješne mlade ljude, pa sve do davanja potpore

BiH u provođenju njenih obaveza prema Agendi 2030. Ovu viziju svijeta do 2030. godine smo i mi sebi postavili kao strateški cilj“, kaže Begić.

Povećanje udjela alternativnih goriva

Također, prioritet ove Fabrike i u 2021. godini bit će na povećanju udjela alternativnih goriva u proizvodnom procesu, a time i edukacija šire javnosti o prednostima korištenja alternativnih goriva.

„Upravo razvijamo projekt, kojim želimo da skrenemo pažnju da gorivo iz otpada predstavlja „gorivo budućnosti“. Ne samo da se štede fosilna goriva, nego se njegovom upotrebom smanjuju emisije CO2 i postižu mnogi drugi benefiti“, objašnjava Begić.

Za efikasnu zaštitu životne sredine i ublažavanje klimatskih promjena, kako dalje navodi Begić, izuzetan uticaj ima prestanak korištenja fosilnih goriva poput uglja, nafte, gasa.

„Želimo da budemo primjer i vodilja u BiH, kako se to provodi u praksi na učinkovit i pouzdan način. Naš odnos i zalaganje za očuvanje životne okoline utemeljen je na certifikatima ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 i ISO 50001:2018, u skladu sa najboljim evropskim praksama i standardima“, kaže Begić.

Poslovanje Lukavac Cementa u 2020. godini, kako dalje navodi Begić, bilo je veoma uspješno, proizveli su rekordne količine cementa i ostvarili odličnu prodaju.

„Izgradili smo i kompletan sistem za doziranje alternativnih goriva na glavni gorionik i time postigli odgovarajuće tehničke mogućnosti za supstituciju fosilnih goriva u iznosu od maksimalnih 70%“, istakao je Begić.

Osim toga, Fabrika je u saradnji s Elektrotehničkim fakultetom u Tuzli razvila ekspertni sistem za automatsku regulaciju temperature u kalcinatoru, koji sada ima mnogo bolje performanse od postojećih svjetskih komercijalnih rješenja.

„Ovo inovativno rješenje uveliko doprinosi energetskej efikasnosti procesa proizvodnje klinkera. Jedna od realiziranih investicija je bila i ugradnja nove sonde za procesni analizator plinova i LED rasvjetu, te smo uveli i mjerenje potrošnje pitke vode, što je smanjilo troškove tri do četiri puta“, tvrdi Begić.

Investicija u sistem za doziranje industrijskog gipsa

Na brz i snažan razvoj ove Fabrike veliki uticaj imaju stalna racionalizacija troškova, ulaganje u znanje, tehnologiju i nauku, ali i kompetencije i angažiranost njihovih uposlenika.

„Sada smo u fazi realizacije investicije u halu i sistem

za doziranje industrijskog gipsa, koji nastaje iz procesa odsumporavanja u termoelekttranama. Ovo je još jedna od naših inovacija, s namjerom da prirodne resurse i sirovine djelimično ili u potpunosti zamjenimo alternativnim sirovinama, što predstavlja dodatni doprinos očuvanju okoliša“, najavljuje Begić.

Daljnji prioriteti Fabrike cementa Lukavac vezani su za ciljeve održivog razvoja, jer žele biti pokretači promjena u BiH i aktivno učestvovati u realizaciji procesa dekarbonizacije do 2030. godine.

„Smatramo da naš budući razvoj mora biti utemeljen na održivom ekonomskom rastu, a to podrazumijeva adekvatno upravljanje prirodnim resursima, uz korištenje obnovljivih izvora energije. Krajnje je vrijeme da se u BiH izvrše neophodne transformacije na tom planu“, zaključio je Begić.

Poslovne novine
Piše: Irena Vasić-Dobrić

FCL: Donacija 9 laptopa...

„Moj web – moja budućnost“

Fabrika cementa Lukavac - Donirala devet laptopa za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja - Podrška projektu „MOJ WEB – MOJA BUDUĆNOST“

Fabrika cementa Lukavac je početkom aprila uručila devet laptopa Domu za djecu bez roditeljskog staranja u Tuzli. Ova donacija je podrška projektu „MOJ WEB – MOJA BUDUĆNOST“ koji je pokrenulo udruženje građana „Venus Amica“ iz Tuzle u saradnji sa JU Dom za djecu bez roditeljskog staranja i JU Centar za socijalni rad Tuzla.

„Djeca je neophodna naša pomoć i dužnost nam je svima da se pobrinemo za ovu najosjetljiviju kategoriju naše zajednice. Cilj samog projekta je edukacija i stvaranje boljih šansi za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja. Naša donacija je mala pomoć za njihovu svjetliju budućnost, jer nakon završetka srednjeg obrazovanja napuštaju dom i moraju se brinuti sami o sebi. Tokom tromjesečne edukacije „Osnove web dizajna“ steći će neophodna znanja i certifikat u ovoj oblasti. To bi im trebalo omogućiti lakše pronalaženje posla i finansijsku neovisnost“, kazao je Nihad Begić, direktor marketinga i prodaje Lukavac Cementa.

Važno je istaći da donirani laptopi ostaju u trajnom vlasništvu polaznika edukacije. Fabrika cementa Lukavac će se i nadalje zalagati za kvalitetno obrazovanje djece i mladih kako bi dobili jedanke šanse za bolju

D.K.

Iz Vlade TK...

Via Pannonica – turistički projekat koji integriše sjeveroistočnu Bosnu

Via Pannonica naziv je idejnog projekta koji ima za cilj identifikaciju, te zajedničku izgradnju i promociju turističkih potencijala cijele sjeveroistočne Bosne. Ovaj projekat, kojeg podržava i Razvojni program Ujedinjenih naroda (UNDP), bio je povod za sastanak premijera Tuzlanskog kantona Kadrije Hodžića i predstavnika Centra za promociju europskih vrijednosti Europlus iz Doboja.

Nakon prezentiranog idejnog projekta premijer Hodžić je zaključio da projekat Via Pannonica može donijeti rezultate u podizanju konkurentnosti turističkog sektora. Naglašeno je da TK obiluje prirodnim potencijalima koji bi mogli privući strane turiste. Najprepoznatljivija je tuzlanska so, Panonska jezera, te

bogato kulturno historijsko naslijeđe širom kantona.

„Turistički sektor je najviše oštećeni sektor u pandemiji, i ništa više u tom sektoru neće biti isto. Moramo se prilagođavati novom dobu. Ovim projektom ćemo turističku ponudu predstaviti na jedan novi način. Integrišemo i osnažujemo ponudu sjeveroistočne Bosne, koja uz Tuzlanski kanton objedinjava i dijelove entiteta Republika Srpska i Distrikta Brčko i projektom Via Pannonica pokušavamo da turizam TK uklopimo u savremene tokove digitalne promocije turističkih potencijala”, kazao je Hodžić nakon sastanka. Predviđeno je da Projekat uključuje veliki broj sudionika, resorna ministarstva entiteta Federacija BiH i Republika Srpska, Distrikta Brčko, Turističke zajednice Kantona, gradova, općina, dodao je premijer Hodžić. Začetnik ideje spomenutog projekta je Centar za promociju europskih vrijednosti Europlus, a projekt menadžer Goran Božić smatra da se ovim može dovesti do značajnog razvoja turizma u sjeveroistočnoj Bosni. Tuzlanski kanton sa svojom prirodnom pozicijom, kao središte ove regije i sa Tuzlom kao najvećim urbanim centrom ovog dijela države, je nosioc svih aktivnosti, dodao je. Cilj projekta je da se stvore preduslovi, da se razvije turistička privreda ovog zapostavljenog dijela BiH, koji je bogat turističkim potencijalima, navodi Božić.

Jedan od ciljeva ovog projekta je da se u saradnji s Vladom TK i Turističkom zajednicom TK izradi strategijski okvirni dokument, koji će definisati pravce razvoja turizma u TK, a i cijelog sjeveroistočnog dijela BiH. Naglasio je da je razgovarano i sa potencijalnim donatorima u podršci oporavku turizma poslije pandemije COVID-a, tvrdeći da će se nastojati obezbijediti dodatna sredstva, koja će pomoći da se aktivnosti po ovome projektu implementiraju.

Definisani projekti na mreži magistralnih cesta TK

Sa ciljem dinamiziranja radova na cestovnoj infrastrukturi na području Tuzlanskog kantona ministar trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona Hamza Bešić i pomoćnik ministra za saobraćaj Nenad Lukanović posjetili su J.P. Ceste Federacije BiH i tom prilikom sa Upravom ovoga poduzeća definisali projekte na mreži magistralnih cesta koji trebaju da se realizuju u ovoj godini na području TK. Riječ je o izgradnji nove ceste od Šićkog Broda do Đurđevika (zaobilaznica Živinica) za koju su u ovoj godini planirana sredstva u iznosu od 20 miliona KM za projektovanje, ekspropijaciju i početak izgradnje navedene dionice ceste. Također je planirana rekonstrukcija tunela u Čaklovićima, ukupne vrijednosti investicije cca 2,8 miliona KM, čija realizacija je krenula izgradnjom alternativne

saobraćajnice a radovi na tunelu će otpočeti u drugom dijelu ovoga mjeseca. U planu je i sanacija magistralne ceste M-4 Tuzla - Doboj na dionici kroz Orahovicu Donju u iznosu od cca 660.000 KM te rekonstrukcija raskrsnice magistralne ceste M-4 Tuzla - Doboj i regionalne ceste R-471 Lukavac - Poljice, odnosno izgradnja kružne raskrsnice na ulazu u Lukavac čija procijenjena vrijednost radova iznosi cca 600.000 KM. Na spisku je i sanacija kolovoza na magistralnoj cesti M-18 Tuzla - Sarajevo na dvije dionice Živinice VITALJ i VITALJ - Olovo u iznosu od oko 1.000.000 KM te rekonstrukcija raskrsnice na ulazu u Gradačac u iznosu od cca 648.000 KM kao i izgradnja kružne raskrsnice kod CIMOSA u Gradačcu, u iznosu od cca 350.000 KM. Dogovoren je i nastavak izgradnje servisne saobraćajnice kroz naselje Đurđevik na području grada Živinica, završetak radova na kružnoj raskrsnici kod Termoelektrane Tuzla (skretanje za Lipnicu) u iznosu od cca 500.000 KM, izgradnja treće trake za spora vozila na prevoju Banj Brdo na magistralnoj cesti M-18 Tuzla - Simin Han - Priboj - Ugljevik - Bijeljina u dužini od cca 1,00 (km) čija je vrijednost investicije oko 2.500.000,00 KM. Projekat je u fazi pribavljanja neophodnih saglasnosti i rješavanja imovinsko pravnih odnosa.

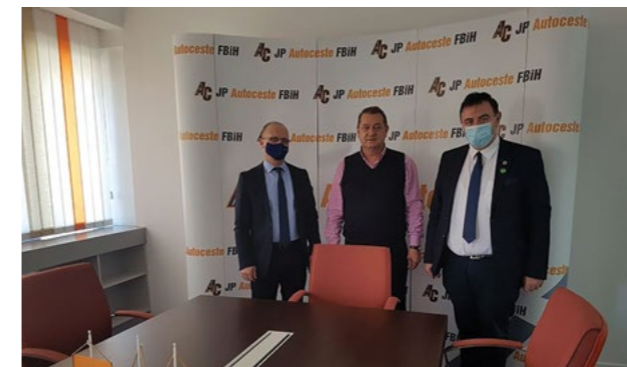
Prvi licencirani turistički vodič za područje TK

Ministar trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona Hamza Bešić je uručio iskaznicu prvom registriranom turističkom vodiču za područje Tuzlanskog kantona Sanelu Silajdžiću. Prvi certificirani turistički vodič Silajdžić usluge turističkog vođenja pružat će na engleskom i njemačkom jeziku tokom cijele godine. Pored uručjenja iskaznice, ministar Bešić iskoristio je priliku te se kroz kraći razgovor upoznao sa problemima sa kojima se susreću turistički vodiči prilikom definisanja svog radno-pravnog statusa. Da bi se i zvanično

stekao status turističkog vodiča, prema federalnoj zakonskoj regulativi, neophodno je nakon položenog stručnog ispita za turističkog vodiča ishoditi i rješenje nadležnog općinskog/gradskog organa kojim se odobrava obavljanje djelatnosti turističkog vodiča u obliku osnovnog zanimanja. U poratnom vremenu, na području Tuzlanskog kantona, bez obzira na veći broj osoba koje su položile stručni ispit, do danas se ni jedna nije odlučila na prijavu ove djelatnosti, prevashodno zbog nedostatka potražnje i sezonskog karaktera ove djelatnosti i velikih obaveza po osnovu poreza i doprinosa. Za sve zainteresirane za usluge turističkog vođenja kontakt telefon ovog turističkog vodiča je 061 237 906 ili e-mail adresa: sanel.silajdzic@gmail.com.

Pripreme radnje za izgradnju autoceste Tuzla – Brčko - Orašje

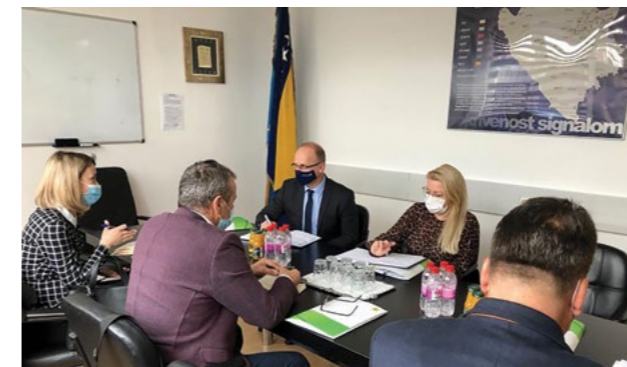

Predstavnici Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona, ministar Hamza Bešić i pomoćnik ministra za saobraćaj Nenad Lukanović, održali su radno - konsultativni sastanak sa predstavnicima Javnog preduzeća „Autoceste Federacije BiH“. Sastanak je organizovan na prijedlog Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja TK sa ciljem finaliziranja postignutih dogovora između

delegacija Vlade FBiH i delegacije Vlade TK. Cilj je saobraćajno povezivanje Tuzlanskog kantona sa sjeverom Bosne i Hercegovine i dalje sa Evropskom unijom modernom saobraćajnicom, odnosno autocestom Tuzla – Brčko - Orašje, kao dijelom buduće autoceste na cestovnom koridoru Sarajevo – Beograd.

Nakon više održanih sastanaka predstavnika Vlade Tuzlanskog kantona, predstavnika Vlade FBiH i predstavnika J.P. „Autoceste Federacije BiH“ usaglašeno je da se prihvati trasa koja je definisana idejnim projektom koji je urađen u 2012. godini i kojim raspolažu u preduzeću „Autoceste Federacije BiH“, a koja se kao takva nalazi definisana i u prostornom planu Tuzlanskog kantona. Ovim je prilikom zaključeno da se u što kraćem roku iznađe mogućnost za gradnjom autoceste Tuzla - Orašje u dijelu od Tuzle do Brčkog, odnosno da navedena izgradnja počne u 2022. godini te da J.P. „Autoceste Federacije BiH“ putem resornog ministarstva u Vladi FBiH dostavi Informaciju sa preporukom Vladi FBiH da ista donese u što kraćem roku Odluku o načinu finansiranja i načinu gradnje autoceste Tuzla – Brčko – Orašje.

Edukacija i ekologija u fokusu ovogodišnjeg Sajma „List“

ponude. Edukativna i ekološka komponenta jedinog sajma turizma u regiji, prema riječima pomoćnice Huremović, trebala bi i ove godine biti obogaćena sadržajima koji će potaknuti domaće stanovništvo da se bavi turizmom. Vlada TK učestvuje u realizaciji ove manifestacije od interesa za TK pa je ovom prilikom izabran i njen predstavnik u Organizacionom odboru.

Ministar trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona Hamza Bešić i pomoćnica ministra za trgovinu i turizam Dželmina Huremović primili su predstavnike Organizacionog odbora Sajma turizma i ekologije „LIST“ 2021. direktora Izeta Nuhanovića, sekretara Općine Lukavac Enesa Numanovića i direktoricu Turističke zajednice Općine Lukavac Amru Kišić. Bila je to prilika za predstavljanje planova za ovogodišnji sajam koji bi se trebao održati između 16 i 18. septembra. Potvrdivši da će Vlada TK i resorno ministarstvo kao i i prethodnih 18 godina podržati jedinstveni sajam na ovim prostorima, ministar Bešić je istaknuo da je „List“ prepoznat kao okupljanje privrednika a istovremeno obavlja svoju funkciju promotora kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa. I ove godine, rečeno je ovom prilikom, sajamski događaji imat će funkciju razvoja turizma Tuzlanskog kantona i unaprjeđenja i promocije ukupne bosanskohercegovačke turističke

Ocjeljenje za informisanje
Vlade Tuzlanskog kantona

Dodijeljena priznanja i nagrade...

“Zvijezda turizma BiH 2020”

“Zvijezda turizma BiH 2020” „Grand Hotelu Neum” - Za doprinos unaprjeđenju turizma i podizanju kvaliteta turističkih usluga u podkategoriji pojedinac nagrada je pripala Stjepanu Primorcu

„Zvijezda turizma BiH” nagrada je koju dodjeljuje Privredna/Gospodarska komora FBiH za značajna ostvarenja u podizanju kvaliteta turističkih usluga, kao i doprinos razvoju i promociji turizma u Bosni i Hercegovini.

Stručno povjerenstvo je razmotrilo podnešene prijedloge, rangiralo kandidate i donijelo odluku o dodjeli ostalih priznanja kako slijedi:

U 1. kategoriji za najbolju Turističku organizaciju priznanje je dobila

Turistička zajednica Kantona Sarajevo

U 2. kategoriji za najbolju Turističku manifestaciju priznanje je dobila manifestacija

Klub skakača u vodu „Mostari”

U 3. kategoriji najbolje Receptivne turističke agencije priznanje je pripalo turističkoj agenciji BH Passport DMC

U 4. kategoriji Ugostiteljski objekt za smještaj; podkategoriji Hotel priznanje je dodijeljeno Hotel Platani

U podkategoriji Ostalog objekta za smještaj priznanje je dobio Etno selo Čardaci.

U 5. kategoriji Organizacija za doprinos unapređenju turizma i podizanju kvaliteta turističkih usluga priznanje pripada JP Nacionalni park „Una”.

Priznanje za Pojedina za doprinos unapređenju turizma i podizanju kvaliteta turističkih usluga pripalo je gđinu Stjepanu Primorcu.

Ministrica Đapo pohvalila je inicijativu i organizaciju P/GK FBiH te naglasila kako je cilj manifestacije “Zvijezde turizma BiH” promovirati različite dijelove BiH i različite oblasti u turizmu, te ujedno nagraditi pojedince i organizacije za njihova dostignuća u toj oblasti. Glavnu nagradu manifestacije dobio je „Grand Hotel Neum”. Priznanje je ministrica Đapo uručila direktoru tog hotela Anti Konjevodu, koji je u izjavi za Fenu zahvalio P/GK FBiH na uručenoj nagradi te Federalnom ministarstvu okoliša i turizma na pomoći pruženoj turističkom sektoru u vrijeme pandemije. Konjevod se osvrnuo na prošlogodišnju turističku sezonu, kazavši kako je Grand Hotel Neum u julu i augustu 2020. godine imao jako dobro popunjenost, a nešto lošiju u junu i septembru.

“Zahvaljujući okolnostima mi smo mogli primiti goste kada ostali nisu mogli. Uglavnom se radilo o domaćim gostima, gostima iz Srbije te o manjem broju gostiju iz drugih zemalja, kojih je bilo 5 do 7%”, kazao je direktor hotela. Kada je u pitanju ovogodišnja sezona, Konjevod je kazao kako je još mnogo nepoznanica, ali s obzirom na to da se epidemiološka situacija u zadnje vrijeme znatno popravila, u jednom bh gradu na moru nadaju se da bi 2021. godina mogla biti bolja nego

prošla. Za doprinos unaprjeđenju turizma i podizanju kvaliteta turističkih usluga u podkategoriji pojedinac nagrada je pripala Stjepanu Primorcu, voditelju Turističkog klastera Hercegovina i predsjedniku Udruge za turizam pri P/GK FBiH. Primorac je kazao kako se raduje priznanju, pogotovo što se radi o nagradi koju dodjeljuju ljudi iz struke.

“Ova nagrada je satisfakcija za dugogodišnji rad u turizmu i u svakom slučaju daje mi impuls i poticaj za daljnji nastavak rada u iščekivanju nekih boljih vremena za turizam”, poručio je Primorac.

Tajnica Udruženja za turizam Privredne komore Federacije BiH Danijela Lovrić podsjetila je da se nagrada “Zvijezde turizma BiH” dodjeljuje za značajna ostvarenja u podizanju kvaliteta turističkih usluga, rastu i razvoju i promociji turizma u BiH. **“U ovim teškim vremenima kada je turizam posebno pogođen kao i cijela ekonomija, mislimo da je ova nagrada došla u najboljem trenutku. Ljudi cijene nagrade, a po broju prijavljenih i nominiranih kandidata mislim da idemo u pravom smjeru”,** istaknula je Lovrić. Nagrada je inače uspostavljena prije nekoliko godina, a pored glavne nagrade, statue „Zvijezde turizma BiH”, dodjeljuju se i priznanja u nekoliko kategorija: Turistička organizacija, Turistička manifestacija, Receptivna turistička agencija, Ugostiteljski objekt za smještaj (U podkategoriji Hotel i Ostali objekt za smještaj), Organizacija i/ili pojedinac za doprinos unapređenju turizma i podizanju kvaliteta turističkih usluga.

Na temelju pravilnika koji je napravljen, objavljen je Javni natječaj za prijavu kandidata, te je uspostavljeno stručno povjerenstvo sastavljeno od stručnjaka iz oblasti turizma u Bosni i Hercegovini; predstavnika turističke zajednice, turističkog klastera, udruženja za turizam, privrednih komora, kao i predstavnika akademske zajednice i Međunarodnog sajma turizma i ekologije LIST.

D.K.

Najava sajamskih aktivnosti...

Sajam u Gradačcu od 25. do 28. avgusta

48. Međunarodni sajam poljoprivrede i prehrambene industrije “Dani šljive“

“Dani šljive“ - 48. međunarodni sajam poljoprivrede i prehrambene industrije u Gradačcu biće održan u periodu od 25. do 28. avgusta 2021. godine. Ove godine organizaciju ovog značajnog sajamskog događaja sa dugogodišnjom tradicijom, preuzima Grad Gradačac. Suorganizator će ove godine u Sportskoj dvorani “Skenderija” u Gradačcu koja je tradicionalnom mjesto održavanja Sajma, biti U.D.“Boms-expo”. U narednih nekoliko dana planirana je i zvanična najava Sajma, konferencija za novinare na kojoj će biti prezentiran Program sajamskih aktivnosti, nova web stranica www.gradacackisajam.ba koja je u izradi.

Do tada, svi zainteresovani za izlaganje na ovoj sajamskoj manifestaciji, prijave mogu izvršiti na info@gradacackisajam.ba ili prijava@gradacackisajam.ba. Za sve dodatne informacije, na raspolaganju su telefoni sa brojevima: 0038761/166-280 i 0038762/343-328. Dragi izlagači, stari i novi, dobro došli na 48. Međunarodni sajam poljoprivrede i prehrambene industrije “Dani šljive“ u Gradačcu!!!

Sajam “Ekobis” u Bihaću od 9. do 12. septembra

U okviru 18. sajma održat će se i 1. sajam turizma – Ekotour i 1. sajam obrta

Međunarodni sajam ekologije - EKOBIS je jedan od najznačajnijih projekata Privredne komore Unsko - sanskog kantona i šire regije, što potvrđuju i dobijene brojne nagrade.

U proteklih 17 godina na sajmu je izlagalo više od 3300 izlagača iz 18 zemalja, a posjetilo ga je više od 210.000 posjetilaca. Predstavljena je povijest ovog značajnog sajma. Od 2003. godine, prve postavke u prostoru TRC „Sedra, preko kapaciteta auto-kampa „Orljani” do preseljenja na Gradsku otoku u samom

centru Bihaća. Na ovaj način sajam je postao prepoznatljiv po tome što je jedini sajam koji se organizira na riječnom ostrvu u netaknutom prirodnom ambijentu. U periodu od 2016. do 2019. godine sajam je održavan na sajmištu SRC “Luke”. U novoj hali SRC “Luke” sa puno više prostora za izlaganje i prateće sadržaje biće održan i 18. po redu sajam “Ekobis” Bihać. Prošle godine zbog pandemije nije održan sajam, odgođen je za ovu godinu pa će 18. međunarodni sajam ekologije – Ekobis 2021 biti održan od 9. do 12. septembra 2021. godine. Tema sajma je

“Elektromobilnost”. U okviru ovogodišnjeg sajma održat će se i 1. sajam turizma – Ekotour i 1. sajam obrta.

Sajam “List” u Lukavcu od 16. do 18. septembra

19. po redu sajam turizma i ekologije

Međunarodni sajam turizma i ekologije “LIST” Lukavac, 19. po redu, biće održan od 16. do 18. septembra. List je jedan od rijetkih sajмова koji je održan prošle godine. U specifičnim uslovima u izuzetno kvalitetnoj organizaciji i uz obavezno pridržavanje svih epidemioloških mjera. Prošle godine Sajam je okupio nešto manji broj izlagača, nego što je to bio slučaj prethodnih godina, ali je i u prošloj, pandemijskoj godini, zadržao svoj međunarodni karakter. Uz izlagače iz Bosne i Hercegovine, na Sajmu su učestvovali izlagači iz Albanije, Hrvatske, Srbije i Slovenije. Program sajma je modificiran, pa je umjesto takmičenja srednjih ugostiteljskih škola održano takmičenje u pripremi autohtonih jela, te okrugli stolovi posvećeni ekologiji i turizmu. Na tom je nivou sve izvedeno da će

zasigurno poslužiti kao primjer svim organizatorima sajmovu u BiH kako i šta da urade za ovu godinu.

Postavka koju Komora godinama organizuje pod nazivom “Privreda TK” je već godinama sastavni dio ovih sajamskih manifestacija. I u 2021. godini obezbijeden je prostor za predstavljanje firmi, članica Komore na ovim sajmovima.

Pripremio: Dino Kalesić
Sekretar Udruženja za trgovinu
ugostiteljstvo i turizam

PD Parlamenta FBiH prihvatio Prijedlog Zakona...

Usvojen Zakon o zabrani pušenja na javnim mjestima u Federaciji BiH!

Zakon predviđa zabranu pušenja u svim zatvorenim javnim prostorima, javnim skupovima, radnim mjestima i u javnom prijevozu, te privatnim automobilima ukoliko se u njima nalaze maloljetne osobe

Većinom glasova zastupnika u Predstavničkom domu Parlamenta FBiH prihvaćen je Prijedlog Zakona o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje.

- Usvajanje na sjednici Doma naroda

“Za” je glasalo 63, troje je bilo protiv, a dvoje suzdržano. Prijedlog zakona sada ide na Dom naroda Parlamenta FBiH gdje treba dovoljnu podršku da bi stupio na snagu. Podsjećamo, zakon predviđa zabranu pušenja u svim zatvorenim javnim prostorima, javnim skupovima, radnim mjestima i u javnom prijevozu, te privatnim automobilima ukoliko se u njima nalaze maloljetne osobe.

Član 5. predloženog zakona jasno naglašava o kakvoj vrsti zabrane je riječ.

Radi se o do sada najstrožijem zakonu koji podrazumijeva potpunu zabranu konzumiranja duhana i duhanskih proizvoda u svim zatvorenim javnim prostorima, mjestu rada i javnom prijevozu. Također, zabranjuje se i konzumacija duhana u privatnim vozilima u kojima se nalaze maloljetne osobe. Izuzetak je konzumiranje duhana za žvakanje i duhana za šmrkanje.

- Zabranjena pušenja nargila

Ovaj prijedlog zakona se primjenjuje na duhan, duhanske i ostale proizvode (nargile, vodene lule...) za pušenje, uključujući elektronske cigarete, bezdimne duhanske proizvode i biljne proizvode za pušenje.

Prvo spominjanje ovog zakona datira još iz 2018. godine. Otad je zakon, koji je prepisan od država Evropske unije, ležao u ladicama Vlade FBiH. Zastupnik Saveza za bolju budućnost (SBB) BiH u Predstavničkom domu Parlamenta FBiH, dr. Mirsad Kacila ponovo je aktualizirao ovo pitanje, insistirajući da se ovo zakonsko rješenje nađe u parlamentarnoj proceduri.

- Vlasnici ugostiteljskih objekata

Vlasnici ugostiteljskih objekata (restorana, kafića i slično) bit će dužni na vidnim mjestima istaći znak “zabranjeno pušenje”, a u objektu ne smiju biti istaknute pepeljare i druge posude za odlaganje pepela. Vlasnik objekta će one koji ne budu poštovali ovaj zakon biti dužan opomenuti, uskratiti uslugu ili zatražiti da osoba napusti prostor. U protivnom, vlasnik objekta će biti dužan pozvati policiju. Zakon je predvidio i izuzetke od ove zabrane pa će tako pušenje cigareta biti dozvoljeno za korisnike usluga u službama i odjelima za zaštitu mentalnog zdravlja i drugim ustanovama koje pružaju psihosocijalnu rehabilitaciju. Pušenje će biti dozvoljeno na aerodromima i to u posebnom prostoru, ali o tome odluku donosi direktor aerodroma. Zakon tretira i zabranu stavljanja u promet duhanskih proizvoda koji sadrže razne vrste aditiva, koji stvaraju dojam da je duhanski proizvod manje opasan. Zabranjeno je stavljanje u promet i duhanskih proizvoda koji sadrže arome poput filtera i sl. Također, zakon zabranjuje svaku vrstu reklamiranja duhana i duhanskih proizvoda, isticanje fotografija, logotipa i slično. Pravna osoba koja ne zabrani upotrebu duhana kaznit će se novčanom kaznom do 5.000 KM, a fizička osoba koja konzumira duhan i duhanske proizvode na javnom zatvorenom mjestu kaznit će se novčano sa 100 KM.

avaz.ba

Led display na zgradi Komore...

NOVA USLUGA ČLANICAMA I FIRMAMA U TK

Poštovani, Led digitalno oglašavanje, u poređenju s tradicionalnim medijima oglašavanja, poput billboarda, čijeg se sadržaja jedva sjeti manji od 40 posto gledatelja, u zadnje vrijeme ima velike prednosti. Osim mogućnosti višestrukog reklamiranja jednog oglašivača na istom mediju, dokazano je da su pokretne reklamne poruke daleko više privlačnije nego statične reklame. Obavještavamo vas da je Kantonalna privredna komora Tuzla u prilici ponuditi vam oglašavanje na našem led displayu po povoljnim uslovima.

POSTANITE PARTNER KANTONALNE PRIVREDNE KOMORE TUZLA!!!
OGLASITE SE NA NAŠEM LED DISPLAY PROSTORU!!!
ISKORISTITI IZUZETNO POVOLJNE GODIŠNJE I ŠESTOMJESEČNE PONUDE!!!
POSEBNE POGODNOSTI ZA FIRME ČLANICE KOMORE!!!

Kantonalna privredna komora Tuzla

Kontakt osoba: Dino Kalesić

mob: 061/164-311

tel: 035/369-562

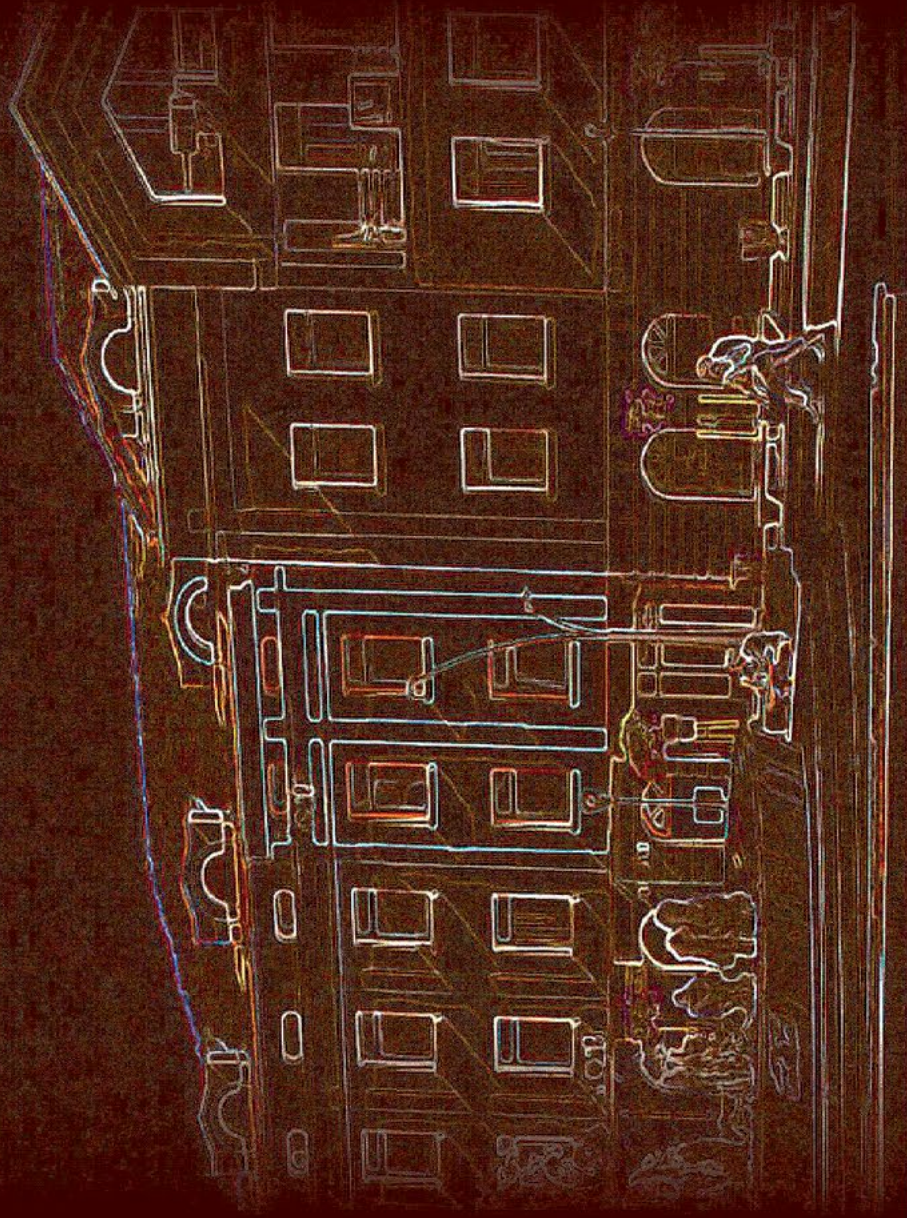
mail: dino@kpktz.ba

POSJETITE NAS! DOĐITE DA SE DOGOVORIMO!!!

THE CHAMBER OF ECONOMY OF TUZLA CANTON

TUZLA CANTON

Your Business Partner

